

مقاله

عصر

روزنامه‌های اقتصادی
۱۴۰۳ دی ۳۰ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶ • 1 January 2025
۸ صفحه • پنج هزار تومان • سال سوم • شماره پانصد
www.asrghanoon.ir

دود خودروها در چشم آسمان

مرکز پژوهش‌های مجلس: خودروها با سهم ۷۰ درصدی متهم ردیف اول آلودگی هوای تهران هستند

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی با موضوع بررسی آلودگی هوای کلان شهر تهران تاکید کرد که خودروها با سهم ۷۰ درصدی متهم ردیف اول آلودگی هوای تهران هستند.

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست نیز اخیراً اظهار کرد که کیفیت سوخت خودروها در ایران استاندارد نیست. به گفته رئیس ستاد نوسازی ناوگان حمل و نقل بالغ بر ۱۰ میلیون خودروی فرسوده در کشور وجود دارد و هر سال یک میلیون دستگاه بر این آمار اضافه می‌شود.

در صفحه ۷ بخوانید

معنای دی

دی ماه ماه مهمی است برای مقاومت ایران. درباره آن باید بسیار اندیشید. زنده کردن هویت دی ماه برای شکستن پروژه‌های جدید غرب و غربگرایان داخلی ضروری است.

۲

مفهوم علوم انسانی اسلامی را متوجه نشده‌اند

علوم انسانی موجود آسیب‌هایی دارد که ما چاره‌ای جز رفع اشکالات و تولید علوم انسانی مناسب با خودمان نداریم؛ اول اینکه علوم انسانی موجود، ترجمه‌ای است و نوعا گره‌ای از مشکلات کشور باز نمی‌کند.

۴

علم دینی و علوم انسانی اسلامی

شهید صدر تمامی ساحت‌های یادشده را در حوزه علم دینی و علوم انسانی اسلامی مد نظر داشتند؛ به عبارت دیگر تلاش‌های ایشان در این زمینه از انتزاعی‌ترین بحث تا انضمامی‌ترین آن امتداد می‌یابد.

۴

حذف ۳ دهک بالای جامعه در سال آینده

در حال حاضر ایرانیان خارج کشور اذعان دارند یارانه پرداخت نشده؛ ولی آمار نشان می‌دهد این یارانه پرداخت شده است. همچنین تاکید می‌شود برخی دهک‌ها جذب شده ولی این اتفاق نیفتاده است.

۵

چند نرخ بودنی ارز به اقتصاد آسیب می‌زند

تأثیر نرخ ارز در تمامی ابعاد حکمرانی و زندگی مردم غیر قابل کتمان است و به همین جهت تصمیم‌گیری‌ها در این زمینه باید با در نظر گرفتن همه جوانب باشد.

۵
Pishkhan.com

دولت الکترونیک چه شاخصه‌هایی دارد؟

شهر هوشمند نیازمند زیرساخت است. شهر هوشمند زندگی را آسان کرده و موجب صرفه‌جویی مالی و زمانی می‌شود. اما در این حوزه نواقص جدی وجود دارد و سرمایه‌گذاری کافی در این حوزه نشده است.

۷

سرانجام دموکراسی خواهی نیابتی غرب برای ما

جعفر حسن خانی

دیگر از عمق جان و به قیمت جان می‌پسندد؟ در رسانه‌های فارسی‌زبان که از سوی دولت‌های غربی تأمین مالی می‌شوند، نوید آن داده می‌شود که خواست و پسند غربی‌ها برای ما دموکراسی است و برای آن در تلاش هستند. اما آیا این تصویر دموکراسی خواهی نیابتی غرب با واقعیت مطابقت دارد؟ برای پاسخ به این سؤال باید به سراغ زمین واقعیت رفت، چراکه سیاست‌های اعمالی با سیاست‌های اعلامی یکی نیست. در سیاست خارجی کشورها آنچه اعلام می‌شود با آنچه اعمال می‌شود گاهی متضاد است. خوش خیالی است که سیاست‌های اعلامی را درباره عملکرد یک کشور مبنای قضاوت قرار داد، لذا برای پاسخ به این سؤال مهم که «آیا این تصویر دموکراسی خواهی نیابتی غرب با واقعیت مطابقت دارد یا نه» باید به تاریخ عملکردها رجوع کرد.

تاریخ منطقه چه می‌گوید

در منطقه هم تاریخ به ما می‌گوید بعد از فروپاشی عثمانی همه حکومت‌های عربی شکل گرفته، حاصل انتخاب غربی‌ها بود. انتخاب غربی‌ها برای هیچ یک از این حکومت‌ها دموکراسی نبود. از سواحل غربی شمال آفریقا تا سواحل شرقی شبه جزیره عرب، غربی‌ها هیچ دموکراسی تأسیس نکردند. البته دموکراسی سرنگون کردند، نظیر آنچه در برخی کشورهای اسلامی در جریان بیداری اسلامی و بهار عربی رخ داد.

تجربه سوریه چه می‌گوید

این روزها در سوریه «حکومت سکولار فردسالار تک حزبی» که مخالف غرب بود از میان رفته است. اما آمریکا و اروپا در سیاست‌های اعمالی خود، از یک عضو القاعده را که خود و اطرافیانش سویه‌های فکری ارتجاعی و تکفیری دارند، مورد حمایت قرار داده و از فهرست تروریست‌ها حذف کرده است. هیچ نشانه واقعی از حمایت غرب از دموکراسی در سوریه دیده نمی‌شود. آخرین روز حکومت سکولار فردسالار تک حزبی، اولین روز حمله نظامی آمریکا و اسرائیل به زیرساخت‌های سوریه بود. برای حفظ ظاهر هم که شده هدیه بمب به مردم سوریه را به تعویق نینداختند و از فردای سقوط حکومت سوریه بمباران را آغاز کردند. سوریه امروز در میانه حمله نظامی، اشغال خارجی در شمال و جنوب و حضور نیروهای غیر دموکراتیک تکفیری قرار گرفته است. چه بسیار

دموکراسی یا دیکتاتوری؟ غرب و آمریکا کدام یک را برای ما می‌پسندد؟ در رسانه‌های فارسی‌زبان که از سوی دولت‌های غربی تأمین مالی می‌شوند، نوید آن داده می‌شود که خواست و پسند غربی‌ها برای ما دموکراسی است و برای آن در تلاش هستند. اما آیا این تصویر دموکراسی خواهی نیابتی غرب با واقعیت مطابقت دارد؟ برای پاسخ به این سؤال باید به سراغ زمین واقعیت رفت، چراکه سیاست‌های اعمالی با سیاست‌های اعلامی یکی نیست. در سیاست خارجی کشورها آنچه اعلام می‌شود با آنچه اعمال می‌شود گاهی متضاد است. خوش خیالی است که سیاست‌های اعلامی را درباره عملکرد یک کشور مبنای قضاوت قرار داد، لذا برای پاسخ به این سؤال مهم که «آیا این تصویر دموکراسی خواهی نیابتی غرب با واقعیت مطابقت دارد یا نه» باید به تاریخ عملکردها رجوع کرد.

تاریخ ایران چه می‌گوید

در تاریخ ایران غرب یک بار برای ما انتخاب کرد، اما انتخاب او برای ما دموکراسی نبود؟ انتخاب غرب برای ایران همان انتخابی بود که برای دیگر کشورهای منطقه نظیر ترکیه و مصر کرده بود. انتخاب غرب برای ما و دیگر کشورهای هم‌سرنوشت با ما، حکومت‌های خودکامه بود. در ابتدای قرن قبلی جایی که حکومت ایران یعنی حکومت قاجار ضعیف و قدرت و حضور غربی‌ها در ایران نیز فزاینده شده بود، آنها از سرنگونی «حکومت مشروطه» در ایران حمایت و «حکومت دیکتاتوری» را در این سرزمین برقرار کردند. برخی روشنفکران غرب‌زده هم در مدح و فواید دیکتاتوری و منور بودن آن شروع به نوشتن و گفتن کردند. این‌گونه بود که دیکتاتوری رضا شاه در ایران شروع به کار کرد. در آن دوران غربی‌ها با حمایت خود، حکومتی در ایران برقرار کردند که تا خصوصی‌ترین حوزه‌ها دخالت می‌کرد. به عنوان مثال در دوران ریاست رکن‌الدین مختاری بر شهربانی، نامه‌های شهروندان قبل از ارسال جلوی صندوق پست خوانده می‌شد، و حتی سفر بین شهری نیازمند اجازه از حکومت بود، مخالف و موافق منتقد در آن به سرعت کشته می‌شدند و فرقی نمی‌کرد آن فرد چه کسی باشد: مرگ یا زندان برای مخالف و منتقد تنها کالای اهدایی حکومت بود. میرزاده عشقی شاعر نوگرا، تقی آرائی نظریه پرداز مارکسیسم، علی‌اکبر اسدی داماد اولین نخست‌وزیر حکومت و بسیاری نفرات

صدا و سیمای جمهوری اسلامی قوی باش!

محمد مهدی تهرانی

در حاشیه پیام صریح رهبر انقلاب

نشست افق تحول رسانه ملی، پذیرای پیامی صریح، بی‌مقدمه و بی‌روزی‌دریاستی از رهبر انقلاب بود؛ چیزی شبیه یک دستور از فرماندهی؛ پیامی که به خلل در روایت اشاره داشت.

بسمه‌تعالی. جناب آقای جبلی شما و این حضرات نقش بی‌بدیل رسانه و تبلیغ را در پیکارهای کنونی جهان - که بیش از همیشه است - می‌دانید، امروز پیروزی یک طرف را توانایی او در گرفتن و رساندن پیام و روایت او از واقعیت، رقم می‌زند؛ بسیار پیش و بیش از آنکه ابزارهای نظامی وارد میدان شوند و در آن اثر بگذارند. ما در این عرصه‌ی مهم باید دقت و تلاش و ابتکار خود را مضاعف کنیم. این پیام من به این همایش است.

برای روایت چه باید کرد؟ این پرسش روی میز جبهه انقلاب است. مسئله فقط روایت کردن هم نیست؛ مخاطب روایت ساختن هم هست. برنامه "جهت" مثلاً روایت می‌سازد اما مخاطب روایت؟

چه کنیم؟ آیا برنامه‌ای بسازیم که با تمام شایستگی‌هایش نهایتاً برای خود ما خودمانی‌هاست؟ آیا برویم بیشتر مردم را سرگرم کنیم؟ آیا به تعداد منبرهای یک‌طرفه بیافزاییم؟ آیا میزگردهای پیش‌بینی شده‌مان را افزایش دهیم؟

روایت قبل از هر چیز مخاطب می‌خواهد و مخاطب داشتن، شجاعت. مخاطب داشتن به این نیست که پای سرگرمی‌ات بشینند. مخاطبی می‌خواهیم که پای روایت بنشینند و تو آقای صدا و سیما مسئله را اشتباه فهمیده‌ای. تو سرگرمی می‌دهی و روایت را دیگری؛ همان مجری‌هایی که تربیت کردی، چهره کردی، امروز جای دیگر روایت می‌سازند و تو هنر نداشتی نگاه‌شان داری.

روایت، نمی‌تواند سراسر یکتا و بسان دستوری از بالا ابلاغ شود. روایت باید از دل یک تکتک بیرون بیاید و به جان بنشیند. این را هم متوجه نمی‌شوی. بگذار آدم‌های مختلف با تو هم‌داستان شوند؛ نه فقط خودی‌ها.

شجاعت؛ چیزی است صدا و سیمای جمهوری اسلامی لازم دارد. شجاعت داشته باش! مخاطب روایت خواهی داشت. از مجری قوی نترس! از تکتک در روایت هم نترس! کشور این قدر که تو فکر می‌کنی ضعیف نیست. صدا و سیمای جمهوری اسلامی قوی باش!

طالبان به دنبال بحران سازی برای آب

۱۱ شهر و روستای پرجمعیت افغانستان در مسیر رودخانه هیرمند حداقل ۳۰ کیلومتر تا مرز ایران زیر طوفان شن دفن شدند و آبی که طی قرن‌ها این منطقه را آباد می‌کرد، اکنون روانه شوره‌زاری لم‌زرع و بدون جمعیت به نام گودزره می‌شود.

حالا وزارت آب و انرژی افغانستان خبر داده که قرار است کانال پایینی سد کمال‌خان به طول ۳۰ متر تعریض شود تا آب با سرعت بیشتر از مسیر اصلی خود به سمت گودزره منحرف برسد.

چندی پیش طالبان تاکید کرده بود که ما به ایران اطمینان دادیم حتی یک قطره از آب سد کمال‌خان به شوره‌زار گودزره نرود.

ایران پارسال کمتر از یک‌سوم حقیقه تاریخی خود از هیرمند را دریافت کرد اما پروژه‌های آبرسانی بزرگ در سیستان و بلوچستان سبب شد تا نقض عهدنامه توسط طالبان مشکلی برای آب شرب مردم ایران ایجاد نکند.

افغانستان در حوزه منابع آب راه ترکیه را در پیش گرفته و قصد دارد با مسدود کردن مسیر رودخانه‌ها در بالادست از آب برای فشار علیه سایر کشورها استفاده کند.

معنای دی

علی‌مهدیان

۱۹ دی ماه مردم قم قیام را آغاز کردند و سلسله شکست‌های پشت سر هم غرب و غربگرایی در ایران شروع شد.

۲۶ دی ماه ۵۷ یک سال بعد شاهی که اول انگلیسی‌ها و دوم آمریکایی‌ها روی کار آورده بودند فرار کرد.

ورق برگشت. جریان مقاومت در ایران در همین ماه دی به مرور پیروزی‌های خود را نشان داد.

۷ دی ماه ۵۸ تشکیل نهضت سوادآموزی نشان می‌داد ماجرا

از چه قرار است، ایران بنا داشت در همه ابعاد پیشرفت کند، بنا بود ایران ساخته شود و غرب و غربگرایی عقب بنشیند.

۳۰ دی ماه ۵۸ که قصه انقلاب دوم و تسخیر لانه جاسوسی به نفع ایران پایان یافت را نیز در همین چارچوب ببینید.

حالا هویت مقدس و ناب ایران اسلامی حادثه سازی می‌کرد، ۲۵ دی ماه ۶۷ امام حکم تاریخی‌اش را درباره سلمان رشدی اعلام کرد و پروژه جهانی به انفعال کشیدن اسلام گرایان بعد از جنگ هشت ساله ایران را نابود کرد.

امام ۱۳ دی ماه نامه‌ای به گورباچوف نوشت و فروپاشی یکی از دو قطب یعنی شرق جهان مادی را اعلام کرد.

دی ماه شد ماه نمادهای شهادت شهید کاظمی و احمدی روشن و علی‌محمدی بگیرید که اینها را باید حقیقتاً شهید پیشرفت ایران دانست تا شهادت حاج قاسم و رحلت آیت الله مصباح که دو علمدار بر هم زدن طرح غرب و غربگرایان در ایران بودند.

چه در ساحت اندیشه و فرهنگ چه در بستر جغرافیای قدرت منقله‌ای. البته حاج قاسم بیش از این هم بود او نماد جامعی از هویت مقاومت ایران و امت اسلام شد. او اسطوره گام دومی‌های

انقلاب ایران بود. اما واقعیت آن است که حتی باید گفت بمباران دو مدرسه پسرانه در بروجرد و شهادت شصت دانش آموز مدرسه ای که جنایت جان‌گداز صدام وحشی با پشتیبانی جبهه غرب بود، برای مردم ایران اشاره به همین نکته داشت که غرب از آینده قدرت یافتن و پیشرفت این هویت ایمانی می‌ترسید و نگران بود. آری صحنه برگشته بود برای همین نهم دی ماه هشتاد و هشت نیز یک واقعه بی‌نظیر دیگر در این جهت بود. شکست کل پروژه سنگین غرب برای خواباندن موج این هویت مستقل ناب ایمانی بود توسط روح عاشورایی مردم. حالا بنشین و تماشا کن چطور گام به گام غرب زمین می‌خورد، بوم الله زدن عین الاسد که در نوع خود بی نظیر بود و ابهت آمریکا در منطقه را نابود کرد. تا تشییع جنازه عجیب و غریب حاج قاسم. تا تجربه مهم برجام که با بروز خسارت محض بودنش در ایران برای کل ایران و دولتمردان ساده اندیش یا غربگرایی داخلی "شد یک تجربه". دی ماه مهمی است برای مقاومت ایران. درباره آن باید بسیار اندیشید. زنده کردن هویت دی ماه برای شکستن پروژه‌های جدید غرب و غربگرایان داخلی ضروری است.

مفهوم علوم انسانی اسلامی را متوجه نشده‌اند

قاسم ترخان

اسلامی‌سازی علوم انسانی در مفهوم عام و قرآن‌بنیان کردن آن به شکل خاص‌تر، از موضوعاتی است که به ویژه در دو دهه اخیر با تأسیس مراکز میان‌رشته‌ای قرآن و علوم انسانی و راه‌اندازی رشته و پذیرش دانش‌پژوه در کشور رونق گرفته است، اما همچنان برخی به آن انتقاداتی وارد می‌کنند؛ انتقاداتی از امکان تا نقلی‌سازی و ایدئولوژی‌سازی علوم انسانی. ۱۲ دی ماه رحلت آیت الله مصباح یزدی و روز علوم انسانی اسلامی نام‌گذاری شده است. برای بررسی بیشتر این موضوع خبرگزاری ایکن با حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم ترخان، مدیر گروه تخصصی علوم انسانی قرآنی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، به گفت‌وگو پرداخته‌است که متن آن در ادامه می‌آید:

■ از نظر شما عمده آسیب‌های علوم انسانی در ایران، قبل از انقلاب چه بود؟

علوم انسانی به مفهوم مدرن از اواخر دوره قاجار وارد ایران شد. گرچه قبل از این در کشورهای عربی و شبه‌قاره وارد شده بود، مثلاً دانشگاه بغداد چند دهه زودتر از دانشگاه تهران تأسیس شد و این علوم که در آنجا تدریس می‌شد از مارکسیسم و سوسیالیسم تأثیر پذیرفته بود. در دانشگاه تهران و در دهه ۵۰ علوم انسانی ما عمدتاً سوسیالیستی و مارکسیستی بود، یعنی از جریان‌های روشنفکری دنیای غرب متأثر بود؛ البته کتبی چون فلسفتنا و اقتصادنای شهید صدر در مقابله با آن نگاشته شد.

این علوم با آسیب‌ها و چالش‌هایی مواجه بود. این آسیب‌ها را می‌توانیم در چند عنوان کلان خلاصه کنیم؛ اول چالش‌های معرفتی است؛ در عرصه معرفتی مشکلاتی وجود داشت، زیرا مبتنی بر مبانی سکولاریسم و پارادایم حاکم بر آن اومانیسم و اصالت انسان بود. همچنین علوم انسانی گاهی وارد عرصه متافیزیک شده و حرف‌هایی زده است که اساساً کار علوم نیست. مشکل دیگر آن، حاکمیت پارادایم‌های سکولار مدرن و پسمادرین مانند پوزیتیویسم، هرمنوتیکی، انتقادی و گفتگویی و ... است. این علوم خواسته و ناخواسته از این پارادایم‌ها تأثیر گرفته‌اند و به دلیل وجود مبانی پارادایمیک از حیث معرفتی در محدوده امور مادی نیز با نقصان مواجه است. لذا اندیشمندان دغدغه‌مند حتی قبل از انقلاب درصد بودند که علوم انسانی را ایجاد کنند که این مشکلات را نداشته باشد.

یکی دیگر از مشکلات این عرصه، نقصان و چالش اخلاقی این علوم است؛ همچنین مشکل دیگر کاربردی نبودن و تناسب نداشتن با نیازهای جامعه است، زیرا غالب آثار این حوزه ترجمه‌ای است. علاوه بر این مبانی آن با دین و آموزه‌های آن سازگاری ندارد. حال سؤال این است که آیا علم باید همین‌طور باشد یا مبانی سکولار در آن سرریز شده است؟ جالب اینکه امروز ما را به سرریز کردن مبانی اعتقادی به علوم انسانی متهم می‌کنند، در حالی که علوم انسانی غربی از مبانی سکولار و اومانیستی و ... سرچشمه گرفته است. البته در طول ۴۰ سال بعد از انقلاب برای برون‌رفت از وضعیت علوم انسانی که به آن اشاره شد کارهای خوبی صورت گرفت، ولی با وجود موفقیت‌ها، با نقاط ضعف زیادی هم مواجه بوده‌ایم.

■ آیا قرآن‌بنیان کردن و اسلامی‌سازی علوم انسانی راه حل این آسیب‌هاست؟ و اساساً مفهوم علوم قرآن‌بنیان چیست؟

در علوم انسانی اسلامی، اندیشمندان به تعریف واحدی نرسیده‌اند و در علوم انسانی قرآن‌بنیان هم همین‌طور است؛ البته علم هویت جمعی و مؤلفه‌هایی مانند موضوع و روش، مسئله، نظریه، ساختار و غایت دارد، زیرا واحد یک نظام هندسی است. بنابراین به میزانی که ما از قرآن در این مؤلفه‌ها مانند مبانی و فرضیات بهره ببریم، به همان میزان علم قرآن‌بنیان هم تولید خواهد شد؛ یعنی مفهومی تشکیکی است.

علوم انسانی موجود آسیب‌هایی دارد که ما چاره‌ای جز رفع اشکالات و تولید علوم انسانی مناسب با خودمان نداریم؛ اول اینکه علوم انسانی موجود، ترجمه‌ای است و نوعاً گرای از مشکلات کشور باز نمی‌کند، چون نظریات و نتایج پژوهش‌ها بومی نیست و به نیازهای جامعه متصل نمی‌شود. دیگر اینکه جامعه نخبگانی به این علوم توجه کافی نمی‌کند؛ زیرا درآمدزا نیست. آموزش در حوزه علوم انسانی، سطحی است و افت کیفیت را شاهد هستیم یا گفته می‌شود علوم انسانی، سیاست‌زده است و مراکز تولید آن استقلال و آزاداندیشی ندارند.

■ گاهی در مجامع علمی سخن از امکان تولید این علوم شنیده می‌شود، در حالی که ما باید از این مراحل گذر کرده باشیم. به نظر شما چرا این‌گونه است؟

علاوه بر اشکالاتی که برشمردیم، جامعه علمی ما هنوز به ضرورت تولید علوم انسانی اسلامی و قرآن‌بنیان نرسیده است. برخی افرادی که مخالف علوم انسانی اسلامی هستند می‌گویند علوم انسانی موجود چه اشکالی دارد که بخواهیم به سمت مدل دیگری از علوم انسانی برویم؟ از دید این افراد، اگر علوم انسانی موجود را به ساختمانی نیمه‌کاره تشبیه کنیم، این پرسش مطرح است که نقص این ساختمان چیست یا اگرچه قبول داریم این ساختمان نقیصی دارد، اما ساختن ساختمان جدید ممکن نیست

یا به صلاح نیست و ... این پرسش‌ها در بحث تولید علوم انسانی قرآن‌بنیان وجود دارد؛ یعنی بحث امکان و جواز و نیز فایده‌مندی و ضرورت تولید علوم انسانی قرآن‌بنیان از مباحث پیرامونی است. اینکه آیا اساساً امکان تولید علوم انسانی قرآن‌بنیان وجود دارد؟ اگر بله آیا جواز ورود داریم؟ فایده و مطلوبیت دارد؟ این مباحث پیرامونی باید برای جامعه علمی و نخبگانی کشور حل شود، وگرنه مشکلات باقی است و جامعه نخبگانی همراه ما نخواهد بود. جامعه نخبگانی کشور باید به این نتیجه برسد که علوم انسانی مدرن با ضعف‌های معرفتی

جدی مواجه است؛ آثار خوبی در این عرصه تولید شده ولی برای رسیدن به گفتمان واحد هنوز جای کار وجود دارد.

■ یکی از ضعف‌های عمده در این عرصه نداشتن نقشه راه است. آیا برای رفع این نقیصه اقدامی صورت گرفته است؟

ما در پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، نقشه راه ۲۰ ساله‌ای را ترسیم کرده‌ایم. یکی از موارد لازم در نقشه راه، تولید پارادایم علوم انسانی قرآن‌بنیان است که شامل مبانی، رویکرد، قلمرو موضوعات و مسائل و روش لازم برای تولید علوم است؛ در این عرصه خلأ زیادی داریم؛ همچنین باید شبکه مسائل تولید شود. روش استخراج از قرآن برای پاسخ به مسائل هم نیازمند تولید است. ضمن اینکه تولید قواعد قرآنی برای علوم انسانی هم خلأ زیادی دارد؛ شبکه‌سازی از نظریات برای رسیدن به ساختار یک علم هم مرحله دیگری است که باید طی شود. کارهای تولیدشده در علوم انسانی اسلامی و با قرآن‌بنیان چون مراحل بیان شده را طی نکرده و نقشه راه نداشته‌اند، موفقیت لازم را کسب نکرده‌اند، ولی اگر این مسیر طی شود، حداقل در طول ۲۰ سال می‌توانیم شاهد تحول خوبی باشیم.

■ الان برخی از مراکز آموزشی و پژوهشی، مدعی هستند که علوم انسانی قرآنی تولید می‌کنند و رشته و گرایش دارند و دانشجوی می‌پذیرند. آیا این فعالیت‌ها اشکالات گفته شده را ندارند؟

کارهای انجام شده در این عرصه عمدتاً در حوزه مبانی است و ما هم در گروه علوم انسانی قرآنی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی پروژه‌هایی را تعریف کرده‌ایم و بنا داریم مبانی علوم مختلف از مدیریت، حقوق، اقتصاد گرفته تا هنر و ... را استخراج کنیم. تاکنون بخشی از آثار در این عرصه به چاپ رسیده و بخشی نیز در حوزه تولید روش است که در این مسئله ضعف بیشتری داریم. البته چند مشکل اساسی در آثار منتشرشده وجود دارد؛ مثلاً خیلی رنگ و بوی قرآنی ندارد و از منابع تفسیری به صورت دقیق استفاده نشده و دغدغه ما تولید آثاری با این رنگ و بوست.

■ حتی در رشته‌هایی که الان آموزش داده می‌شود؛ مانند قرآن و علوم تربیتی و قرآن و مدیریت و حقوق و ...؟

وضع این رشته‌ها متفاوت است و نمی‌توان همه را به یک نحو قضاوت کرد؛ در برخی رشته‌ها جلوتریم و در برخی، در ابتدای راه هستیم. در علوم تربیتی نسبت به رشته‌های دیگر رشد بهتری داریم؛ همچنین باید امتداد مبانی در سطح علوم اجتماعی و سیاسی دیده شود و مردم در واقعیت زندگی خود، مانند بانکداری، نقش علوم انسانی قرآنی را ببینند؛ البته عقبه علوم انسانی در دنیای غرب بیش از ۴۰۰ سال است ولی ما ۴۰ تا ۵۰ سال فعالیت کرده‌ایم؛ لذا باید ادبیات لازم تولید و مباحث نقد شود تا به نقطه مطلوب برسیم.

■ مبانی غرب در علوم انسانی، اومانیستی است و چون بشری است خطا هم دارد و تبعات آن به سوی نظریه‌پردازان سرریز می‌شود ولی خطاهای علوم انسانی دینی بر سر دین سرریز خواهد شد. در این صورت بهتر نیست برای در امان ماندن دین، قید آن را بزنیم؟

بله، این از چالش‌هایی است که مطرح می‌شود. لذا در مرحله قبل از تولید علوم باید به پرسش‌های پیرامونی پاسخ دهیم، یعنی اول روشن کنیم که آیا علوم انسانی غربی اشکال دارد یا خیر و اگر دارد چیست و آیا برای رفع آن اشکالات می‌توانیم به سراغ علوم انسانی دینی و قرآن‌بنیان برویم؟ آیا فرض این که معلوم شد این نظریه‌اشکال و خطا داشته، قداست قرآن زیر سؤال نمی‌رود؟ یکی از پاسخ‌ها می‌تواند این باشد که ما در علوم انسانی قرآنی، برداشت خود را از قرآن ارائه و بر اساس آن نظریه‌پردازی می‌کنیم. این نظریه‌ها به روش تجربی به آزمون گذاشته می‌شود و اگر معلوم شد که خطاست و اگر در جایی نظریه ما جواب نداد، باید به سراغ اصلاح روش و برداشت خود از نصوص برویم؛ مثلاً یکی از منابع فقه، قرآن است. حال اگر مجتهدی در صدور یک حکم دچار اشتباه شد، آیا به قداست قرآن لطمه‌ای وارد می‌شود و آیا ما علم

فقه را دینی نمی‌دانیم؟ قداست علم دینی به معنای نقدناپذیری یا خطاناپذیری آن علم نیست، لذا علم‌ی مانند فقه در عین اینکه اسلامی است ولی خطا هم دارد. کسی خطای فقیه را به پای قرآن و روایات نمی‌نویسد. به همین دلیل خطای علوم انسانی دینی هم نباید به پای دین نوشته شود. آنچه گفته شد به فقه اختصاص ندارد. در عرفان و تفسیر اسلامی هم همین‌گونه است. علوم و رشته‌های مختلف محصول تلاش بشرند، چه فقه، عرفان و تفسیر و چه علوم انسانی اسلامی. همه اینها محصول تلاش معرفتی عالمان غیرمعصوم‌اند. لذا خطا در این علوم خدش‌های را به منابع دینی وارد نمی‌کند.

■ در عینیت جامعه گفته می‌شود که دین پاسخگوی نیازها نیست، زیرا مثلاً ایله و روایت یکی است ولی گاهی دو برداشت کاملاً متضاد از سوی دو نفر ارائه می‌شود. در اینجا چه باید کرد؟

ماهیت علم همین است؛ در دنیای غرب هم که مبانی یکسانی در علوم انسانی دارند نظریات مختلفی تولید می‌شود؛ مبانی، سکولار و اومانیستی است ولی نظریات تفاوت دارد و اقتضای علم همین است و آسیب‌شناسی این مسئله اهمیت دارد که چرا مبانی علوم انسانی، که تاکنون با عناوین اسلامی و قرآنی تولید شده‌اند، امتداد اجتماعی نداشته‌اند و نتوانسته‌ایم در حل مسائل کشور براساس مبانی که داریم از این علوم بهره ببریم و در این عرصه موفق نبوده‌ایم. به همین دلیل هنوز سخن از عدم امکان یا بی‌فایده بودن این علوم در برخی محافل علمی وجود دارد، یعنی هنوز گفتمان واحدی ناظر به علوم انسانی قرآن‌بنیان تولید نشده است.

■ اخیراً آقای علوی بروجردی و برخی افراد دیگر مانند دکتر سروش و کسانی در داخل، اساساً مقولاتی مانند اقتصاد اسلامی و اینگونه علوم را بی‌معنا می‌دانند و با صراحت می‌گویند ما چیزی به نام اقتصاد اسلامی نداریم. نظر شما چیست؟

برخی از این آقایان هنوز مفهوم علوم انسانی دینی را به خوبی متوجه نشده‌اند؛ این اشکال به همان مباحث پیرامونی بازمی‌گردد، یعنی باید با برگزاری نشست‌های آزاداندیشی و میزگرد و گفت‌وگو، معنای علوم انسانی اسلامی، امکان و ضرورت آن و اشکالات علوم انسانی موجود بازگو و نیز گفتمان علوم انسانی دینی در سطح نخبگان و عموم مردم نهادینه شود. ما در اینجا اشکالاتی داریم؛ دست‌های از آنها جنبه علم‌شناختی و معرفت‌شناختی دارد؛ مثلاً در مقام داوری باید تجربه، حرف آخر را بزند و برای تحقق عینیت و آزمون همگانی باید مقام داوری را از گردآوری تفکیک کرد. لذا اگر علم بگوید که آب در ۱۰۰ درجه می‌جوشد، همه باید آن را تجربه کنند و این اسلامی و غیراسلامی ندارد یا می‌گویند علم نباید نقلی شود، این حرفی است که سروش می‌زند و به آیت‌الله جوادی آملی هم این نقد را دارد.

برخی اشکالات، چالش‌های دین‌شناختی دارد؛ یعنی می‌گویند دین نیامده که به پرسش‌های علوم انسانی پاسخ گوید و نیاز ما را در این حوزه برطرف کند، بلکه قلمرو آن حداقلی است و فقط برای تأمین نیازهای آخرتی انسان است. یعنی برای قرآن، ظرفیت پاسخ به سؤالات این حوزه را قائل نیستند. بنابراین ما باید قبل از تولید علم به مباحث پیرامونی برداریم و چالش‌های موجود را پاسخ گوئیم.

■ برخی از مخالفان علوم انسانی اسلامی، اساساً تلقی ما را در هیچ وجهی نخواهند پذیرفت و بر عدم امکان تولید علوم انسانی اسلامی اصرار دارند. آیا باید منتظر همراه کردن آنها بمانیم؟

خیر، یکی از روش‌های درست این است که ما با تولید چیزی، امکان و فایده آن را اثبات کنیم؛ مراد از اینکه گفتم مباحث پیرامونی باید رفع شود، تقدم رتبه‌ای نیست؛ ما نباید کار را متوقف کنیم، ولی باید به مباحث پیرامونی هم بپردازیم. باید روند تولید علوم انسانی قرآنی را ادامه بدهیم و اشکالات آن را برطرف کنیم تا مخالفان منصف با ما همراه شوند و گفتمان آن فراگیر شود.

علم دینی و علوم انسانی اسلامی

رمضان علی تبار

■ علم دینی و علوم انسانی اسلامی از منظر شهید سیدمحمد باقر صدر

در مسئله «علم دینی» به‌ویژه علوم انسانی اسلامی، دیدگاه‌های مختلفی شکل گرفت. در برخی دیدگاه‌ها اصل علم دینی (امکان یا ضرورت آن) انکار می‌شود و رویکردهایی نیز موافق آن هستند. از جمله طرفداران مسئله علم دینی، شهید سیدمحمدباقر صدر (۱۳۵۳ق - ۱۴۰۰ق) فیلسوف، فقیه و متفکر شهیر جهان تشیع است. ایشان در علوم مختلف نظیر فلسفه، فقه، اصول فقه، تفسیر، معرفت‌شناسی و برخی علوم انسانی (مثل اقتصاد و سیاست) صاحب نظر و نظریه‌اند. برخی نظریه‌های مشهور وی را می‌توان به نظریه حق الطاعه، توالد ذاتی معرفت و منطقه الفراغ و امثال آن اشاره نمود.

او کتاب‌های فراوانی را به رشته تحریر در آورد که فلسفتنا، اقتصادنا، دروس فی علم الاصول (حلقات) و الاسس المنطقیه للاستقراء از مهم‌ترین آنهاست. مسئله علم دینی و اسلامی‌سازی علوم را می‌توان در برخی آثار ایشان ردیابی نمود و امتداد آن را در بیشتر نظریه‌های ایشان به‌ویژه علوم انسانی نشان داد.

در تحقق و تکون علم دینی به‌ویژه علوم انسانی اسلامی، تولید نظریه در سه ساحت کلی مبانی، منطق و مسائل لازم و ضروری است که شهید صدر در هر سه سطح ورود جدی داشتند. دانش‌های زیربنایی و زیرساختی نظیر فلسفه، علم کلام، معرفت‌شناسی و امثال آن عهده‌دار بحث از مبانی و مبادی علم دینی است. مسائل روشی در دانش‌هایی نظیر منطق (به مثابه روش‌شناسی عام) و فلسفه‌های مضاف به‌ویژه فلسفه علوم انسانی قابل پیگیری است. پس از ساحت مبادی و منطق، نوبت به حل مسائل علوم انسانی می‌رسد. شهید صدر تمامی ساحت‌های یادشده را در حوزه علم دینی و علوم انسانی اسلامی مد نظر داشتند؛ به عبارت دیگر تلاش‌های ایشان در این زمینه از انتزاعی‌ترین بحث تا انضمامی‌ترین امتداد می‌یابد.

بر این اساس شهید صدر برای ارائه و طرح نظریه علم دینی ابتدا به حوزه فلسفه و کلام اسلامی توجه نموده، به استخراج، تبیین و تحلیل مبانی و مقدمات فلسفی و نظری آن می‌پردازد. در حوزه فلسفه کتاب فلسفتنا و در علم کلام اثر بحث حول الولاية می‌توان اشاره نمود و بر اساس آن، در حوزه روش‌شناسی، مبانی و اصول کلی را تبیین می‌کند و در این زمینه هم به مسائل منطق و فلسفه عمومی علم التفات دارد و هم به مسائل روش‌شناختی خاص مثل مسئله استقرار در علوم تجربی، نظریه‌های اصولی و روش‌های تفسیری نظیر روش تفسیر موضوعی و امثال آن پرداخته است. سپس در حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی به معنای عام آن از اقتصاد اسلامی تا سیاست اسلامی و امثال آن نظریه‌پردازی کرده است.

شهید صدر ضمن بررسی جایگاه و منزلت علم و علوم انسانی در مکاتبی چون کمونیسم و لیبرالیسم نشان می‌دهد علم در مکتب اسلام به دلیل برخورداری از خاستگاه وحیانی و الهی، دربرگیرنده اصول کلی و زیرساخت‌های کلان است. بر این اساس ایشان از فلسفه و مکتب توحیدی به منطق و روش‌شناسی، سپس به تولید علوم انسانی اسلامی پل می‌زند و از آنجا در صدد تحقق جامعه توحیدی است؛ لذا در بررسی آرای شهید صدر در حوزه علم دینی و تولید علوم انسانی اسلامی، باید از فلسفه و مکتب تا منطق و روش و از روش‌شناسی تا مسائل انضمامی علوم انسانی توجه نمود.

شکست سنگین اسرائیل از یمن

جنگنده‌های رژیم صهیونیستی هفته گذشته صنعا، پایتخت یمن، و فرودگاه این شهر را هدف حملات گسترده هوایی قرار دادند. این حملات که همزمان با حضور مدیرکل سازمان بهداشت جهانی در فرودگاه صنعا انجام شد، به زخمی شدن یکی از خدمه پرواز او انجامید. شبکه المیادین گزارش داد که این تجاوزات، با هماهنگی و حمایت آمریکا و انگلیس و در حین سخنرانی رهبر انصارالله صورت گرفت.

علاوه بر این، تأسیسات غیرنظامی نظیر نیروگاه برق و بنادر الحدیده و راس کناطب نیز مورد حمله قرار گرفتند. در واکنش به این حملات، مقاومت یمن بامداد جمعه گذشته با شلیک موشک به تل آویو، پایتخت رژیم صهیونیستی، پاسخ داد. شبکه ۱۲ اسرائیل اعلام کرد که فرودگاه بن گوریون به دلیل این حمله برای دقایقی تعطیل شد.

■ ناکامی استراتژیک رژیم صهیونیستی در برابر یمن

رژیم صهیونیستی در برخورد با دولت نجات ملی یمن و مقاومت انصارالله با بن بست نظامی و سیاسی روبرو شده است. حملات هوایی اخیر به زیرساخت‌های غیر نظامی یمن، بیانگر تلاش اسرائیل برای غلبه بر چالش‌های متعدد خود در برابر یمن است. عواملی همچون فاصله جغرافیایی، ضعف اطلاعاتی، شناخت اندک از ساختار انصارالله، و پیچیدگی جغرافیای یمن، موجب ناکارآمدی راهبردهای اسرائیل شده‌اند. از سوی دیگر، محدودیت در اجرای عملیات زمینی و بی تأثیری حملات هوایی بر روند مقاومت یمن، قدرت بازدارندگی رژیم صهیونیستی را به شدت زیر سؤال برده است.

■ قدرت موشکی و پهنای یمن؛ تهدیدی بی سابقه

کارزار یمن علیه رژیم صهیونیستی که در راستای مقابله با جنایات این رژیم علیه مردم فلسطین آغاز شده، نه تنها متوقف نشده بلکه به تهدیدی مستقیم برای اراضی اشغالی تبدیل شده است. حملات پهنای و موشکی یمنی‌ها به اهداف حیاتی در تل آویو و حمله به ناوها و کشتی‌های باری مرتبط با اسرائیل در دریای سرخ، توانایی نظامی و اراده یمن را به نمایش گذاشته است. این توانمندی‌ها رژیم صهیونیستی و حامیان غربی آن را در برابر یمن ناتوان کرده و بر اعتبار بین‌المللی مقاومت یمن افزوده است.

■ پایداری یمن در برابر فشارها

رغم تحریم‌های شدید اقتصادی و حملات مستمر هوایی، یمن بر مواضع اصولی خود در حمایت از فلسطین و مقابله با تجاوزات خارجی پایبند مانده است. این ایستادگی، رژیم صهیونیستی را با یکی از جدی‌ترین چالش‌های استراتژیک

کمک‌های الهام علی‌اف در راه دمشق!

■ آغاز رسمی روابط جمهوری آذربایجان با دولت انتقالی سوریه
یالچین رفیع اف، معاون وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان در ۹ دی ماه با اسعد حسن الشیبانی، وزیر خارجه دولت انتقالی سوریه در دمشق دیدار و گفتگو کرد.

طرفین در این دیدار برای آغاز فصل جدیدی در روابط طولانی مدت میان جمهوری آذربایجان و سوریه با هدف دوستی و همکاری توافق کردند. وزارت خارجه جمهوری آذربایجان با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد، «این کشور همراه با ترکیه در این مرحله مهم در کنار سوریه ایستاده و از روند بازسازی سوریه حمایت خواهد کرد.»

یکی از مسائل مهم مطرح شده در این جلسه، از سرگیری فعالیت سفارت این کشور در دمشق پس از ۱۲ سال بود.

همچنین کاروانی متشکل از ۱۰ دستگاه کامیون حامل ۲۰۰ تن مواد غذایی از باکو، پایتخت جمهوری آذربایجان راهی سوریه شده است. این کاروان از طریق گرجستان و ترکیه وارد شهر ادلب سوریه خواهد شد. قرار است این کمک‌ها از طریق سازمان مدیریت اضطرار و سانحه ترکیه (AFAD) به سوریه اعطا شود.

ترکیه یکی از اصلی‌ترین حامیان هیئت تحریر الشام و دولت موقت سوریه است. از آنجایی که باکو و آنکارا روابط بسیار نزدیکی در تمامی امور با یکدیگر دارند، پیش بینی میشود طی ماه‌های آتی با حمایت و حضور فعال ترکیه، روابط باکو و دمشق در زمینه‌های مختلف افزایش چشمگیری داشته باشد.

لازم به ذکر است پس از آغاز جنگ در غزه، روابط ترکیه و رژیم صهیونیستی به دلیل تنش‌های لفظی میان اردوغان و نتانیاهو تیره شد. در این میان باکو به دلیل همکاری‌ها و ارتباطات اقتصادی-سیاسی-نظامی گسترده با هر دو دولت ترکیه و رژیم اسرائیل، میتواند به‌عنوان یک میانجی و تسهیل‌گر موثر میان آنکارا و تل آویو وارد عمل شود. یکی از اصلی‌ترین دلایل تلاش باکو برای کاهش تنش‌ها در سوریه، به جهت ایجاد همکاری و افزایش همسویی میان اسرائیل و ترکیه است.

کمال عداوت

روز جمعه گذشته صهیونیست‌ها حمله‌ای وحشیانه و بی‌سابقه به بیمارستان کمال عدوان انجام داده و با به آتش کشیدن بیمارستان، همه افراد حاضر در آن از جمله مجروحان، بیماران و کادر پزشکی را بیرون کرده یا ربودند و برخی هم زنده زنده در آتش سوختند. این بیمارستان بیش از ۸۰ بیمار و ۳۵۰ کادر پزشکی و همراهان بیمار را در خود جای داده بود که اشغالگران تعدادی از آنها، از جمله «دکتر حسام ابوصفیه» مدیر بیمارستان را ربوده و از او به عنوان سپر انسانی استفاده می‌کنند.

وزارت بهداشت غزه اعلام کرد: «نیروهای اشغالگر، کادر پزشکی و بیماران را مجبور به درآوردن لباس‌های خود در هوای سرد کردند و آنها را از بیمارستان به مکان نامعلومی بردند.» رژیم اشغالگر حدود ۳۰ پرسنل بیمارستان کمال عدوان را در داخل این بیمارستان بازداشت کرده است و علاوه بر آن، ۱۰ نفر هم مفقود شده‌اند که اطلاعی از سرنوشت آنها وجود ندارد.

نظامیان صهیونیست پس از آنکه در اطراف بیمارستان مرتکب جنایت وحشتناکی شده و در آن ۵۰ فلسطینی، از جمله پنج نفر از کادر درمان را به شهادت رساندند، آن را به آتش کشیدند. وزارت بهداشت فلسطین در نوار غزه در این باره اعلام کرده بود، نظامیان اشغالگر صهیونیست، بیمارستان را به طور کامل به محاصره درآورده‌اند و بخش‌های جراحی، آزمایشگاه، تأسیسات و نگهداری، اورژانس و انبارهای بیمارستان به طور کامل به آتش کشیده شده است.

سازمان جهانی بهداشت هم با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد، بیمارستان کمال عدوان در شمال نوار غزه، در پی عملیات نظامی رژیم اشغالگر به عنوان آخرین مرکز بهداشتی بزرگ در شمال غزه، کاملاً خالی شده است. نابودی هدفمند سیستم بهداشتی و محاصره مداوم شمال غزه برای بیش از ۸۰ روز، جان ۷۵ هزار فلسطینی را تهدید می‌کند. هنوز در این منطقه هستند، در معرض خطر قرار داده است.

دیده‌بان حقوق بشر اروپا - مدیترانه گوشه‌ای از جنایت‌های هولناک رژیم را این‌گونه گزارش می‌دهد: «انفجار ربات‌های بمب‌گذاری شده در نزدیکی تعدادی از خانه‌های مسکونی که باعث فرو ریختن این خانه‌ها و شهادت غیرنظامیان در داخل این منازل شد، اجرای اعدام‌های میدانی توسط سربازان رژیم صهیونیستی در حق غیرنظامیانی که برخی از آنها، افراد مجروح و کسانی بودند که پرچم‌های سفید در دست داشتند، بازداشت ده‌ها زن و دختر همراه با تعدی جنسی و تعرض به کرامت انسانی آنها مثل ضرب و جرح و مجبور به درآوردن حجاب و لباس‌ها.»

این دیده‌بان خاطرنشان کرد: «شکست کشورها در پایبندی به تعهدات قانونی‌شان مبنی بر توقف جنایت کشتار جمعی در غزه باعث می‌شود که این کشورها مسئول این جنایت‌ها باشند و برخی از آنها شریک اصلی در ارتکاب این جنایت‌ها تلقی شوند.»

عملیات‌های غافلگیرکننده یمن برای سران تل آویو در سال ۲۰۲۵

عضو ارشد انصارالله یمن با انتشار پیامی به زبان عبری، از غافلگیری‌های جدید برای رژیم صهیونیستی در سال جدید میلادی خبر داد.

حزام الاسد، یکی از اعضای ارشد دفتر سیاسی انصارالله یمن، در توییتی به زبان عبری از غافلگیری‌های آتی نیروهای مقاومت انصارالله علیه رژیم صهیونیستی پرده برداشت و نوشت به‌زودی غافلگیری‌هایی رخ خواهد داد.

خود روبرو کرده و ناکامی آن در مهار یمن را آشکار ساخته است.

■ سیاست ترور؛ ابزاری ناکارآمد

طرح رژیم صهیونیستی برای ترور رهبران انصارالله، بخشی از سیاست سنتی این رژیم برای مقابله با مقاومت است. با این حال، عدم شناخت دقیق از ساختار فرماندهی انصارالله و پیچیدگی این گروه، چنین اقداماتی را به ابزاری ناکارآمد و حتی خطرناک برای اسرائیل تبدیل کرده است. این سیاست‌ها نه تنها مقاومت یمن را تضعیف نمی‌کند، بلکه عزم یمنی‌ها برای مقابله با تجاوزات را تقویت می‌کند.

■ شکست در فعال‌سازی جبهه داخلی یمن

تلاش رژیم صهیونیستی و متحدانش برای ایجاد شکاف داخلی در یمن از طریق حمایت از گروه‌های مخالف، تاکنون به دلیل اختلافات داخلی این گروه‌ها و قدرت بالای نظامی انصارالله با شکست مواجه شده است. این سناریو نیز چشم‌انداز روشنی برای اسرائیل ندارد و به نظر می‌رسد که ایجاد جبهه داخلی علیه مقاومت یمن، از نظر استراتژیک غیرممکن باشد.

■ جمع‌بندی

تجاوزات اخیر رژیم صهیونیستی به یمن، نه تنها موفقیت استراتژیکی برای این رژیم به همراه نداشته، بلکه ضعف آن در برابر مقاومت یمن را آشکارتر کرده است. پاسخ قاطع یمنی‌ها به این حملات، از جمله هدف قرار دادن تل آویو، نشان می‌دهد که مقاومت یمن از قدرت و جسارت بی‌سابقه‌ای برخوردار است. این شرایط، رژیم صهیونیستی را در موقعیت تدافعی قرار داده و زمینه انسجام بیشتر محور مقاومت را فراهم کرده است.

در نهایت، یمن به الگویی برجسته از ایستادگی در برابر تجاوزات خارجی تبدیل شده و سیاست‌های تهاجمی رژیم صهیونیستی نه تنها به مهار این مقاومت منجر نمی‌شود، بلکه تبعات گسترده‌ای نظیر افزایش دامنه حملات متقابل و انزوای بیشتر این رژیم در عرصه بین‌المللی را به دنبال خواهد داشت.

ترکیه درک درستی از تحولات سوریه ندارد

جوانان سوری اجازه تسلط رژیم صهیونیستی بر سوریه را نخواهند داد

تحلیل صهیونیست‌ها این است که مردم سوریه در بلندمدت سعی می‌کنند اشغالگران را از کشورشان خارج کنند و اجازه نمی‌دهند که یک نیروی خارجی در کشورشان بماند و همنس از بین بردن ادوات و پایگاه‌های نظامی سوریه نشان‌دهنده این است که رژیم صهیونیستی می‌داند که مردم سوریه بزودی بفکر استفاده از ادوات می‌افتد برای همین سعی کردند هرچه سریعتر این ادوات و پایگاه‌ها را از بین ببرند. نکته مهم است که اگر انگیزه‌ای در میان مردمی وجود داشته باشد قطعاً با هر شیوه‌ای شده ادوات جنگی را تامین خواهند کرد. خصوصت‌های قومی میان تحریرالشام و کردهای سوریه وجود دارد و آمریکا و ترکیه این خصوصت‌ها را تشدید می‌کنند. از مدت‌ها پیش خصوصتی در میان کردهای سوریه و عراق و ترک‌های سوریه ایجاد شده است و در حال حاضر هم ادامه دارد و کردها در حال حاضر سعی می‌کنند در مقابل ترک‌ها بایستند و این یعنی فراموش کردن برادری دینی و همان چیزی که غربی‌ها می‌خواهند.

آمریکا در این خصوصت نقش برجسته‌ای دارد و با حمایت از کردهای سوریه سعی می‌کند منافع خود را در برابر منافع آمریکا در اینجا با ترک‌ها در تضاد است و از طرف دیگر اسرائیل سعی می‌کند از تحریرالشام حمایت کند و کوشش اسرائیل برای زنده نگه داشتن تحریرالشام و ضرورت‌های سوریه برای آرام‌سازی این

وضعیت ممکن است به درگیری میان کردها و کردها بیانجامد. ترکیه درک درستی از تحولات سوریه ندارد و اصلاً آمادگی این تحولات را نداشتند و از طرف دیگر یک اختلافات قدیمی از زمان عثمانی در میان ترک‌ها و کردهای سوریه وجود دارد و تمام این شرایط به ضرر ترکیه است. سوری‌ها همانطور که راضی نیستند اسرائیل یا آمریکا بر کشورشان مسلط شوند به همین میزان هم راضی نیستند ترکیه که در واقع در زمان عثمانی بر کشورشان مسلط شده مجدد سیطره پیدا کند. ترکیه در حال حاضر در داخل با مشکلات اساسی روبرو است و تحولات سوریه هم شرایط را برایش بدتر کرده است و درک و تحلیل درستی از تحولات ندارد.

جعفرقنادباشی

حذف ۳ دهک بالای جامعه در سال آینده

جبار کوچکی نژاد

جبار کوچکی نژاد در مصاحبه با برنامه گفتگوی اقتصادی رادیو گفت‌وگو درباره رویه هدفمندی یارانه‌ها در برنامه هفتم اظهار کرد: هدفمند کردن یارانه‌ها به بیش از یک دهه قبل باز می‌گردد و بر اساس مصوبه مجلس قرار بود ۵۰ درصد نقدی پرداخت شود و ۳۰ درصد برای تولید و ۲۰ درصد در دست دولت باشد. این قانون دائمی بود؛ ولی دولت در این مسیر حرکت نکرد؛ چون منابعی که در سازمان هدفمندی دیده شد، عملاً بخش نقدینگی را جبران نمی‌کرد. وی تأکید کرد: اگر ۱۰۰ درصد درآمدها رانیز پرداخت کنیم، باز هم دولت در این سازمان کسری دارد. کوچکی نژاد با اشاره به روند تحقیق و تفحص از این سازمان به‌منظور مشخص شدن منابع و حجم پرداختی‌ها گفت: امروز به بیش از ۸۰ میلیون نفر، یارانه پرداخت می‌شود که ۸ میلیون هم خارج از کشور حضور دارند.

دولت مدعی است برخی دهک‌های بالا را حذف کرده است؛ ولی در حال حاضر عددها همچنانی ندارد.

این نماینده مجلس ادامه داد: تحقیق و تفحص را تقدیم مجلس کردیم که مسیر خود را طی می‌کند.

وی در این باره توضیح داد: طبق قانون تحقیق و تفحص باید به قوه قضائیه برود و آن‌هایی که تخلف کردند باید در نظر قرار گیرند. در حال حاضر ایرانیان خارج کشور اذعان دارند یارانه پرداخت نشده؛ ولی آمار نشان می‌دهد این یارانه پرداخت شده است. همچنین تأکید می‌شود برخی دهک‌ها جذب شده ولی این اتفاق نیفتاده است.

کوچکی نژاد تأکید کرد: نام برخی افراد به‌عنوان یارانه بگیر وجود دارد و از سیستم بانکی نیز پرداخت می‌شود؛ ولی این پول رسوب می‌کند و بر می‌گردد. البته در حال حاضر نسبت به تخلفات بحثی نداریم. وی همچنین از دیده شدن صندوق دیگری یاد و تأکید کرد یک‌سری اشکالات نیز وجود دارد. دولت برای سفرها از صندوق پول برداشت و غیر از هدفمندی، پرداخت می‌کردند.

در بودجه ۱۴۰۴ دولت اینها را یکجا آورد. بودجه کشور ۳ هزار همت بود و به بالای ۵ هزار همت رسید که بخشی از این منابع متعلق به هدفمندی یارانه‌هاست ولی این سازمان به‌عنوان یک قلم یا سازمان جدا از دل بودجه نیست و از دل بودجه آمد. کوچکی نژاد در مصاحبه با رادیو گفت‌وگو خاطر نشان کرد: دیگر تبصره ۱۴ نداریم و تبصره ۲ آمده است؛ ولی اینکه درآمد دولت از اختلاف قیمت و افزایش قیمت نرخ بنزین و فرآورده‌های نفتی است و انرژی هم تحت همین شرایط است، باید بررسی شود؛ چون منابع در حال حاضر پاسخگو نیست.

وی افزود: امسال سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها کسری شدید دارد و این سازمان بر اساس بودجه ۱۴۰۴ و برای سال آینده، بالغ بر ۳۰۰ هزار میلیارد تومان کسری خواهد داشت و دولت با انتشار اوراق و روش‌های دیگر باید این سازمان را مدیریت کند.

البته مجلس اعلام کرده بود ۳ دهک بالای جامعه را حذف کنند که ۱۴۰ هزار میلیارد تومان به دست می‌آید تا به دهک‌های پایین بازپرداخت بیشتری داشته باشند؛ ولی باز هم کسری وجود دارد.

اقتصاد ایران تاب تورم بیشتر راندارد

یکسان سازی نرخ ارز و تبعات تورمی اقتصادی

اقتصاد ایران به دلیل سیاست‌های گذشته و حال در مسیری قرار گرفته که هر تصمیمی گرفته شود، دارای جنبه‌های مثبت و منفی خواهد بود. به عنوان مثال یکسان سازی نرخ ارز یک تصمیم درست برای اقتصاد ایران است، اما در شرایطی که مطمئن نیستیم که بتوانیم نفت بفروشیم و درآمد ارزی داشته باشیم، دارای تبعات تورمی است. در شرایطی که احتمال دارد سال آینده تحریم‌ها تشدید شود و منابع ارزی کافی در اختیار دولت نیست، یکسان سازی نرخ ارز نه تنها فایده‌ای ندارد بلکه تبعات آن متوجه اقشار پایین دست جامعه خواهد شد. حذف ارز نیمایی حتماً شاهد جهش قیمتی برای بسیاری از کالاها خواهیم بود. در عین حال که باید توجه داشت که دولت هیچ امکانی ندارد که از طریق یارانه بیشتر از دهک‌های پایین دست جامعه حمایت کند. بنابراین فشار زیادی به دهک‌های پایین درآمدی وارد خواهد شد.

سال آینده با توجه به بودجه‌ای که دولت پیشنهاد کرد و فشارهای هزینه‌ای، کسری بزرگی دارد که دولت ناچار است برای تأمین این کسری پول چاپ کند. بنابراین از همین امروز منتظر یک تورم بزرگ ناشی از کسری بودجه هستیم یعنی می‌توان گفت که بودجه سال آینده به نوعی یک هدیه تورمی قبل از عید دولت به مردم است.

مشخص نیست که این بیمار اقتصاد ایران آیا می‌تواند این درد اضافه را تحمل کند یا خیر؟ پاسخ این سؤال را دولتمردان می‌دانند. حتماً باید با توجه به شرایط اقتصادی و بین المللی کشور یا بحران‌های انرژی تصمیم درست را بگیرند.

چرا ایران نباید فرصت اکسپو ۲۰۲۵ ژاپن را از دست می‌داد؟

انصراف ایران از شرکت در اکسپو ۲۰۲۵ ژاپن، اگر صحت داشته باشد، اشتباهی نابخشودنی و سهل‌انگاری بزرگی است که می‌تواند اثرات منفی طولانی‌مدتی بر جایگاه اقتصادی و تجاری کشور بگذارد. چنین رویدادهای بین‌المللی، فرصتی طلایی برای معرفی ظرفیت‌های تجاری، صنعتی و فرهنگی ایران به جهان هستند. انصراف از این نمایشگاه، که یکی از مهم‌ترین اکسپوهای تاریخ با محوریت طراحی آینده برای جامعه انسانی است، نه تنها به معنای از دست دادن یک سکوی جهانی برای تعامل اقتصادی و فرهنگی، بلکه به نوعی پاک کردن صورت مسئله به جای یافتن راه حل است.

ظرفیت‌های نادیده گرفته شده بخش خصوصی

یکی از انتقادهای جدی به مدیریت این موضوع، بی‌توجهی کامل به توانمندی‌های بخش خصوصی و ایرانیان خارج از کشور است. جامعه بزرگ و توانمند ایرانیان خارج از کشور، که در حوزه‌های تجاری و اقتصادی فعالیت‌های گسترده‌ای دارند، می‌توانستند با مدیریت مناسب، حضور ایران در این رویداد را تضمین کنند. حتی در صورت وجود چالش‌ها و کارشکنی‌های احتمالی از سوی دولت ژاپن، بهره‌گیری از ظرفیت بخش خصوصی می‌توانست راه‌حلی مناسب و عملی باشد. متأسفانه، نگاهی که بخش خصوصی را به‌عنوان شریک استراتژیک در دیپلماسی اقتصادی نمی‌بیند، موجب شده است که چنین فرصت‌هایی از دست برود.

انتقاد از سازمان توسعه تجارت و وزارت بازرگانی

مدیریت جدید سازمان توسعه تجارت و وزارت بازرگانی نیز در این میان مسئولیت سنگینی بر عهده دارند. انصراف از چنین رویداد بزرگی، آن‌هم در سکوت خبری، نشان‌دهنده نبود برنامه‌ریزی و اراده لازم برای بهره‌گیری از فرصت‌های جهانی است. این انفعال، در کنار عملکرد ضعیف دیپلماسی اقتصادی وزارت خارجه، تصویری نگران‌کننده از آینده تعاملات اقتصادی ایران با جهان ترسیم می‌کند.

تجربه تلخ اکسپو دویی

ایران در اکسپو ۲۰۲۰ دویی نیز نتوانست عملکردی شایسته ارائه دهد. در حالی که این رویداد می‌توانست فرصتی بی‌نظیر برای معرفی توانمندی‌های اقتصادی و تجاری ایران باشد، نمایشگاه ایران در دویی بیشتر به ارائه محصولات مانند عرق کاسنی، عرق نعنا و کباب بسنده کرد. این در حالی بود که کشورهایی با ظرفیت‌های مشابه یا حتی کمتر، نتوانستند با

ارائه برنامه‌های نوآورانه و جذاب، توجه سرمایه‌گذاران جهانی را به خود جلب کنند.

نیاز به تغییر رویکرد

آنچه امروز شاهد آن هستیم، ادامه همان روند بی‌برنامه‌ای است که در اکسپو دویی مشاهده شد. دولت کنونی نیز به نظر می‌رسد عزمی برای بهره‌برداری از فرصت‌های تجاری منطقه ندارد و به همین دلیل، به جای تلاش برای حضور قدرتمند در اکسپو ژاپن، به انصراف روی آورده است. این تصمیم نه تنها از نظر اقتصادی بلکه از منظر دیپلماتیک نیز پیامدهای منفی خواهد داشت.

پیشنهادات کانون اقتصادی ایرانیان خارج از کشور

کانون اقتصادی ایرانیان خارج از کشور اعلام می‌کند که آماده است در صورت تصمیم‌گیری برای شرکت در اکسپو ۲۰۲۵ ژاپن، تمام توان خود را در خدمت دیپلماسی اقتصادی کشور قرار دهد. ما معتقدیم که حضور در چنین رویدادی باید با همکاری همه‌جانبه میان دولت، بخش خصوصی و ایرانیان مقیم خارج برنامه‌ریزی شود.

اگر خدای ناکرده این فرصت نیز از دست برود، از هم‌اکنون باید به فکر حضور قدرتمند در اکسپو ۲۰۳۰ عربستان باشیم. همچنین، ایران باید برنامه‌ریزی کند تا در آینده‌های نزدیک خود به‌عنوان یکی از میزبانان این رویداد بزرگ جهانی مطرح شود.

در پایان، امیدواریم این خبر انصراف تکذیب شود و شاهد بازنگری جدی در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با دیپلماسی اقتصادی و تجاری باشیم. چنین فرصت‌هایی نباید به‌سادگی از دست بروند، چراکه هر یک از آن‌ها می‌تواند نقشی کلیدی در توسعه و پیشرفت کشور ایفا کنند.

حذف یارانه‌ها و افزایش قیمت انرژی در برنامه هفتم قید نشده است

محمد حسینی-مرتضی روحی

محمد حسینی با حضور در استودیوی پخش زنده برنامه گفتگوی اقتصادی رادیو گفت‌وگو درباره هدفمندی یارانه‌ها در قالب برنامه هفتم اظهار کرد: در این برنامه رویکردی شکل گرفت و چندان به قوانین دائمی پرداخته نشد.

هدفمندی دارای یک قانون دائمی است و هر سال و در بودجه‌های سالانه، نگاه دولت و مجلس به هدفمندی صورت می‌گیرد؛ ولی در برنامه هفتم به‌صورت خاص به موضوع هدفمند کردن نپرداخته‌اند.

وی افزود: در حوزه معیشت و مباحث اجتماعی شاهد اشاراتی در برخی احکام هستیم و باید مشخص شود چگونه باید از فقر مطلق و ضریب جینی بگذریم که شامل شکاف اقشار کم‌درآمد و پر درآمد می‌باشد و در برنامه به این موارد پرداخته شده است.

حسینی از برخی احکام یاد کرد که به هدفمندی یارانه‌ها باز می‌گردد و رفتار با جامعه را نیز در بر دارد؛ ولی فصل خاصی در حوزه هدفمندی در برنامه هفتم وجود ندارد.

این نماینده ادوار مجلس در مصاحبه با رادیو گفت‌وگو خاطر نشان کرد: در بحث تأمین کالاها اساسی سازوکاری موردنظر بوده و در حوزه دارو هم مسائلی آمده و به اشکال مختلف به همه این امور در برنامه پرداخته شده است.

وی با بیان اینکه همه مفاد برنامه به زندگی و معیشت مردم ارتباط دارد، گفت: اینکه یارانه کدام بخش قطع شود و یا افزایش به چه شکل باشد و نیز سیاست‌های حوزه انرژی در آینده چگونه خواهد بود، در برنامه هفتم درج نشده است.

بلکه یک‌سری قوانین در این بخش‌ها وجود دارد که به قوانین دائمی منتج شده و یا اینکه آثاری در بودجه‌های سالانه در پی خواهد داشت.

اثری از یارانه پنهان در لایحه بودجه ۱۴۰۴ نیست

در ادامه مرتضی روحی، کارشناس اقتصادی از وزارت اقتصاد که به‌صورت حضوری در استودیوی پخش زنده رادیو گفت‌وگو حاضر بود، با اشاره به اینکه یارانه نوعی مالیات منفی است و قصد دارد افزایش رفاه عمومی را شکل دهد، گفت: اگر افزایش

چند نرخ‌ی بودن ارز به اقتصاد آسیب می‌زند

یحیی آل اسحاق - حسین عبده تبریزی

برنامه «بدون خط خوردگی» رادیو گفت‌وگو در خصوص ارز تک نرخ‌ی با حسین عبده تبریزی کارشناس مسائل اقتصادی و یحیی آل اسحاق فعال و کارشناس حوزه اقتصاد به صورت تلفنی گفتگو کرد.

حسین عبده تبریزی ضمن اشاره به تلاش وزارت اقتصاد برای تک نرخ‌ی کردن ارز، درباره سیاست‌های ارزی و تأثیرات آن بر معیشت مردم در ایران بیان کرد: بسیاری از اقتصاددانان ایرانی با سیاست تک نرخ‌ی ارز موافق هستند و این موضوع در کشورهای دیگر جهان نیز مرسوم است. ۴۰ سال پیش یعنی در دهه ۶۰ هم درباره ضرورت تک نرخ‌ی کردن ارز صحبت کرده‌ام.

وی در عین حال به مواضع مخالفین تک نرخ‌ی کردن ارز اشاره و عنوان کرد: انتقادات به این سیاست به شرایط فعلی اقتصادی و معیشتی مردم مرتبط است و برخی معتقد هستند که این سیاست ممکن است فشار بیشتری بر زندگی مردم وارد کند و در واقع اجرای آن را در شرایط فعلی اقتصاد و تحریم‌ها، درست نمی‌دانند.

این کارشناس مسائل اقتصادی به مشکلاتی که در تأمین ارز در ایران برای کالاهای مختلف وجود دارد اشاره و اظهار کرد: در گذشته، ارز کالاهای اساسی بین ۱۵ تا ۱۷ میلیارد دلار بوده و دولت سعی کرده است این کالاها را با قیمت‌های پایین تر به بازار عرضه کند. همچنین باید یادآور شد که دولت در حال راه‌اندازی سامانه جدیدی برای رساندن ارز به قیمت بازار آزاد است، اما این طرح باید به گونه‌ای اجرا شود که کالاهای اساسی به دست مردم برسد.

وی از مشکلات نظارتی در سیستم فعلی گفت و بیان کرد: دستگاه‌های نظارتی قادر به کنترل کامل فرآیند توزیع کالاها نیستند و این در حالی است که موفقیت این سیاست‌ها از جمله تک نرخ‌ی کردن قیمت ارز نیازمند توجه به نیازهای واقعی مردم و نظارت دقیق بر توزیع کالاها است.

در ادامه یحیی آل اسحاق در مصاحبه تلفنی با رادیو گفت‌وگو با تأکید بر اهمیت تک نرخ‌ی شدن ارز و تأثیرات آن بر اقتصاد و سایر حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی کشور بیان کرد: کسی نمی‌تواند انکار کند که تک نرخ‌ی شدن ارز اثرات بسیار مثبتی بر همه حوزه‌ها به ویژه اقتصاد دارد و یک امر بسیار خوب تلقی می‌شود.

وی با بیان این موضوع که تک نرخ‌ی شدن ارز می‌تواند به کاهش مفاسد اقتصادی و رانت‌ها کمک کند و ناترازی‌ها را کاهش دهد، گفت: تأثیر نرخ ارز در تمامی ابعاد حکمرانی و زندگی مردم غیر قابل کتمان است و به همین جهت تصمیم‌گیری‌ها در این زمینه باید با در نظر گرفتن همه جوانب باشد.

این فعال و کارشناس حوزه اقتصاد با تصریح بر اینکه سیاست‌گذاری‌ها در حوزه ارز از جمله تک نرخ‌ی کردن آن باید به‌طور جامع و کل‌نگر بررسی شود، اظهار کرد: ضرورت ثبات در نرخ ارز و اینکه این ثبات باید به صورت تک نرخ‌ی باشد، هدف اصلی سیاست‌گذاری‌ها در این حوزه است.

وی با تأکید بر اینکه در فرایند تک نرخ‌ی کردن ارز نباید معیشت مردم آسیب ببیند، عنوان کرد: وجود چند نرخ ارز در یک کشور، به‌طور کلی به ثبات اقتصادی آسیب می‌زند و نظام تصمیم‌گیری‌های اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

وی افزود: ما هر سال به یارانه توجه داشته و در قانون سنواتی بودجه نیز وارد می‌کنیم؛ اما عددی برای یارانه پنهان در نظر نمی‌گیریم.

۶۵۰ همت یارانه آشکار در بودجه ۱۴۰۴ در نظر گرفتند و حتی کلمه‌ای از یارانه پنهان سخن نگفتند؛ حال آنکه یارانه پنهان سه برابر یارانه نقدی است و همین مسئله باعث کسری بودجه می‌شود.

صد سال تنهایی اقتباسی نه فراتر از کتاب

پروانه سراوانی

سریال «صد سال تنهایی» (One Hundred Years of Solitude) ساخته‌ی «لائورا مورا» و «الکس گارسیا» است که در سال ۲۰۲۴ در نتفلیکس در دو فصل هشت‌قسمتی به نمایش درآمد. نقد، بررسی و تحلیل این سریال را بخوانید:

جادوی دوست‌داشتنی

سریال «صد سال تنهایی» اقتباسی تلویزیونی از رمان معروف گابریل گارسیا مارکز نویسنده‌ی کلمبیایی، با همین نام است که نتفلیکس در دو فصل هشت‌قسمتی آن را تولید و عرضه می‌کند. فصل اول این سریال به کارگردانی دو فیلم‌ساز کلمبیایی و آرژانتینی از دسامبر ۲۰۲۴ منتشر شد. لائورا مورا، کارگردان کلمبیایی قسمت‌های چهار، پنج و شش و الکس گارسیا لویز قسمت‌های یک، دو، سه، هفت و هشت را در بخش‌های ۶۸-۵۹ دقیقه‌ای به تصویر کشیده‌اند. لائورا مورا در سال ۲۰۲۲ برای فیلم «پادشاهان جهان» برنده‌ی جایزه‌ی صدف طلایی بهترین فیلم جشنواره‌ی سبستین شد.

رمان «صد سال تنهایی» مارکز داستانی در سبک رئالیسم جادویی است؛ سبکی که حوادث واقعی زندگی را چنان با اتفاقات غیرواقعی در هم می‌آمیزد که تفاوتی میان آن‌ها نیست و همه‌ی پدیده‌ها قابل باور هستند. سریال نیز همین رویه را در پیش گرفته و به متن وفادار است. طوری که از قدم زدن‌های پرودنسیو آگیلار در حیاط، خانه و اتاق‌های اورسولا و شوهرش تعجب نمی‌کنید و آن را کاملاً طبیعی و عادی می‌دانید.

آنچه می‌گذرد

از بخش اولین تیزر سریال «صد سال تنهایی» در آوریل ۲۰۲۴ دوستاناران این رمان مشتاقانه منتظر انتشار سریال بودند. فصل اول آن در ۱۱ دسامبر ۲۰۲۴ (۲۱ آذرماه) به بازار جهانی عرضه شد. گفته می‌شود که فصل دوم در سال آینده منتشر خواهد شد.

شهرت عالم‌گیر این اثر مارکز به‌تنهایی برای این حجم از اشتیاق جهت دیدن اقتباس تصویری آن کافی است. اما اقتباس تصویری در عین حال می‌تواند به‌علت تفاوت میان تخیلات و دریافت‌های درونی خواننده‌ی کتاب با آنچه در صفحه‌ی تلویزیون پخش می‌شود، انتظارات بیننده را برآورده نکند و موجب دلزدگی شود. اقتباس تلویزیونی از مشهورترین رمان مدرن معاصر که به چهل زبان ترجمه شده و بیشتر از پنجاه میلیون نسخه از آن به فروش رفته و برنده‌ی نوبل ادبیات ۱۹۸۲ شده، ریسک بزرگی است. چه این تصاویر باید توانایی راضی کردن آن تعداد عظیم خوانندگان رمان را داشته باشند. گفته می‌شود تنها کتابی که در زبان اسپانیایی بیشتر از «صد سال تنهایی» به فروش رفته، کتاب مقدس است.

با این همه، اقداماتی از این دست راهگشای توجه و تمرکز بیشتر بر آثار فاخر ادبیات داستانی است و این امید را در علاقه‌مندان مشترک فیلم و کتاب زنده می‌کند که منتظر ساخت و تولید آثار اقتباسی بیشتری از عالم ادبیات باشند.

آن چنان که گذشت

گارسیا مارکز تا زمانی که زنده بود اجازه‌ی اقتباس سینمایی این اثر را به هیچ کارگردانی نداد. بعد از مرگ او در ۲۰۱۴ خانوادهاش با فروش امتیاز اقتباس این رمان به نتفلیکس اجازه‌ی ساخت این پروژه‌ی عظیم را دادند. رودریگو گارسیا و گونزالو گارسیا بارچا پسران مارکز که تولیدکنندگان این اثر نیز هستند، از شرکت سازنده خواستند که سریال در کلمبیا، با بازیگران کلمبیایی و به زبان اسپانیایی ساخته شود.

تیم هزار و صد نفره‌ی شامل بازیگران و سیاهی‌لشکرها و عوامل ساخت در زمینی به مساحت پانصد و چهل هزار متر مربع، چهار شهرک مختلف را برای سیر گذر زمان در دهکده‌ی جادویی ماکوندو ساختند تا تغییرات آن را به نمایش در بیاورند. تهیه‌کنندگان این سریال مبلغان بومی مورد نیاز را از آنتیک‌فروشی‌ها خریدند و پارچه‌ها و صنایع دستی محلی را به هنرمندان بومی که کار دستی انجام می‌دهند سفارش دادند.

داستان چیست؟

اورسولا و خوزه آرکادیو بوئندیا علی‌رغم مخالفت خانواده ازدواج می‌کنند. باور پدر و مادربها به خرافاتی سنتی که می‌گوید بچه‌ای که از این زوج به دنیا بیاید دم خوک خواهد داشت، آن‌ها را از فرزندانوری منع می‌کند. اورسولا به اصرار مادرش از شب عروسی

سینمای ایران مدیون توست

فرامرز قریبیان، بازیگر اصلی تعدادی از آثار شاخص مسعود کیمیایی با ارسال نامه‌ای به مراسم تجلیل از این کارگردان نوشت:

یادت هست وقتی اولین بار باهم در سالن سینما، "اسپار تاکوس" را دیدیم؟ حتما یادت هست، هنگام فینالش، بی‌محابا با یکدیگر بغض کردیم، اشک ریختم و گریستم. گریستن به خاطر ظلم آن قدرت حاکم، بر آن مردان سخت کوش و عدالتخواه ولی تنها و بی‌باور، که همیشه در هر جامعه‌ای بوده و هستند.

در سینمایی که با داریوش بی‌مهری شد و با تقوایی‌اش چنان که خانه نشین گشت و بیضایی که هجرت را برگزید و حاتمی که زود از بین ما رفت و کیارستمی را دچار خطای پزشکی کرد، فقط تو ماندی. فقط تو!

خیلی‌ها آمدند و رفتند ولی تو ماندی و جنگیدی و سرسختانه ساختی. بساز مسعود جان... که سینمای ایران مدیون توست. از قیصر تا خائن کنی... و من پس از هفتاد و پنج سال رفاقت و بازی در هفت فیلمت... خوب می‌دانم که چه لذت‌بخش است برای یک بازیگر تا مقابل دوربین بی‌باشد.

تلویزیون ۶۵ درصد بیننده دارد

محسن شاکری‌نژاد، رئیس مرکز تحقیقات صداوسیما: میزان بیننده سیما از بهار ۱۴۰۲ که ۵۹.۷ درصد بوده در تابستان ۱۴۰۳ به ۶۵.۲ رسیده و سیر صعودی گرفته است و باوجود کاهش مخاطب در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ شاهد افزایش نسبی این آمار از سال ۱۴۰۲ هستیم.

براساس آخرین نظرسنجی در تابستان ۱۴۰۳ میزان بیننده سیما در رده سنی ۱۵ سال و بالاتر ۶۵.۲ درصد، در رده سنی خردسالان (چهار تا پنج سال) ۷۷.۲ درصد، در رده سنی کودکان (شش تا ۱۱ سال) ۷۸.۱ درصد، در رده سنی نوجوانان (۱۲ تا ۱۷ سال) ۷۶.۸ درصد بوده است.

میزان بیننده اخبار سیما ۶۰.۴ درصد و میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی ۷۴.۲ درصد بوده است. همچنین نظرسنجی میزان بینندگان رسانه ملی در فصل پاییز طی روزهای آینده نهایی می‌شود.

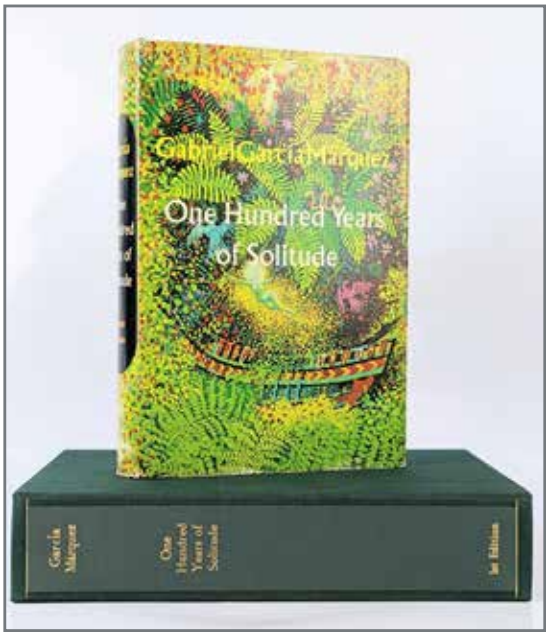
دستگیری ۳ نفر به خاطر مرگ خواننده بریتانیایی

سه نفر به قتل و دو نفر دیگر به تهیه مواد مخدر در ارتباط با مرگ لیام پین، خواننده بریتانیایی متهم شده‌اند که در ماه اکتبر در پی سقوط از بالکن هتلی در بوینوس آیرس جان باخت.

پیش از این برخی منابع ناشناس آرژانتینی که با گزارش‌های اولیه سم‌شناسی دسترسی داشته‌اند، علت مرگ لیام پین را استفاده از مواد مخدر متعدد از جمله کراک، کوکائین و مت‌آفتمین اعلام کرده بودند.

لیام پین به‌عنوان یکی از اعضای گروه پاپ وان دایرکشن به شهرت جهانی رسید. این گروه موسیقی پس از کسب رتبه سوم در برنامه موسیقی آکس فکتور بریتانیا در سال ۲۰۱۰ مشهور شد اما عمر این گروه دوامی نداشت و در سال ۲۰۱۶ گروه منحل شد و اعضای آن فعالیت‌های انفرادی خود را دنبال کردند.

سانابریا و خوانکو والنسیا ساخته‌اند. تلفیق موزیک سنتی و قطعات معاصر کلمبیایی سبب شده عمق احساسات و تفاوت‌های فرهنگی جامعه‌ی جادویی ماکوندو بیشتر قابل درک و دریافت باشد و به تجسم بخشیدن داستان کمک فراوانی می‌کند.

جادویی که همه‌گیر نیست

داستان «صد سال تنهایی» با روایت غیرخطی و زبان ادبی، به‌اصطلاح سخت‌خوان، با ارجاعات به آینده و بازگشت به گذشته، شجره‌نامه‌ی خانواده‌ی بوئندیا را در روایتی گیج‌کننده به خواننده معرفی می‌کند. این مسئله یکی از دلایل ارتباط نگرفتن خواننده‌ی عام با این رمان است. در صفحات آغازین کتاب پیش از شروع متن، تصویری از این شجره‌نامه به خواننده عرضه شده که خط و ربط نام‌ها و نسبت‌ها را درک کند.

این پیچیدگی در سریال با تقلیل و انتخاب خردروایت‌ها کمی تلطیف شده و راوی گرچه وفادارانه ماجراهای گذشته، حال و آینده را روی تصاویر نقل می‌کند اما به نظر می‌رسد چنانچه از قبل خواننده‌ی این رمان نبوده باشی و ارتباطات و ماجراهای داستان را درنیافته باشی، ارتباط گرفتن با آن آسان نباشد. این سریال طرفداران خاص خود را می‌طلبد. افرادی که دوستدار جادو و تخیل و رؤیابافی‌اند از دیدن این حجم از رنگ و نور و گیاه و خیال لذت تام خواهند برد.

«صد سال تنهایی» در وبسایت معتبر راتن تومیتوز از مجموع هجده نقد نوشته‌شده توانسته امتیاز ۸۹ درصد را کسب کند. همین روند در وبسایت متاکریتیک به ۷۹ درصد رسیده که در مجموع بسیار بالاست. از میان منتقدان مشهور کیت واتسون نمره‌ی ۵ از ۵ به آن داده و هلن کافی و خولیو ریکاردو والار رضایت و تحسین خود را نسبت به اقتباس وفادارانه و کم‌نقص این سریال از رمان مارکز ابراز کرده‌اند.

گرچه ساخت این مجموعه تلویزیونی با توجه به شهرت جهانی رمان مارکز، کار بزرگ و شگفت‌انگیزی است، اما هنوز چنان که باید حرف و سخن شایسته‌ای از آن در عالم رسانه دیده نمی‌شود. گویی کسی نمی‌خواهد از آن حرف بزند. شاید یکی از دلایل مهم این مسئله زبان اصلی سریال است که باعث شده بین اسپانیایی‌زبان‌ها محبوب باشد و مخاطبان انگلیسی‌زبان کمتر از آن استقبال کنند. این واقعیت در فروش سریال نیز عیان است. میزان فروش آن در کشورهای اسپانیایی‌زبان بیشتر است و آن‌طور که پیش‌بینی می‌شد به لیست آثار پرفروش جهانی وارد نشده.

سریال در دست ساخت «پدرو پارامو» براساس رمانی به همین نام از خوان رولفو، از لحاظ سبک و فضای افسانه‌ای داستان می‌تواند به «صد سال تنهایی» شباهت داشته باشد. باید منتظر بود و دید تا چه حد به متن وفادار خواهد بود.

نقدهایی که به محتوای سریال وارد شده در مورد مسائلی است که با اخلاقیات و سلاقی جهان امروز متفاوت است. ازدواج با رمدیوس کمسن و سال (گرچه در سریال چند سال به سن ذکرشده‌ی او در رمان افزوده شده)، ازدواج و ارتباط با محارم، خشونت عریان و شدید در کشتار افراد از جمله مواردی است که کاربران رسانه‌های اجتماعی به آن اشاره کرده‌اند. با وجود صحنه‌های اروتیک متعدد در سریال «صد سال تنهایی»، تماشای خانوادگی آن ممکن نیست و رده‌ی سنی ۱۸+ برای آن تعریف شده است.

دود خودروها در چشم آسمان

— پکن (چین): این شهر نیز مانند تهران با مشکلات وارونگی هوا مواجه است. پکن با اجرای سیاست‌های سخت‌گیرانه مانند محدودیت‌های شدید برای خودروهای آلاینده، انتقال صنایع سنگین به خارج از شهر و سرمایه‌گذاری عظیم در حمل‌ونقل عمومی برقی توانسته است آلودگی هوا را تا حدودی کاهش دهد. پکن همچنین از سیستم‌های هوشمند پایش کیفیت هوا بهره می‌برد که می‌تواند الگویی برای تهران باشد.

— دهلی (هند): دهلی یکی از

آلوده‌ترین شهرهای جهان است. تراکم جمعیت، استفاده گسترده از وسایل نقلیه شخصی و مصرف سوخت‌های آلاینده از عوامل اصلی آلودگی در این شهر هستند. دولت هند با راه‌اندازی کمپین‌هایی برای کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی، اعمال محدودیت‌های ترافیکی و توسعه مترو تلاش کرده تا این مشکل را مدیریت کند.

— مکزیکوسیتی (مکزیک): این شهر نیز به دلیل تراکم جمعیت و موقعیت جغرافیایی خاص با مشکلات آلودگی هوا روبه‌رو است. استفاده از خودروهای هیبریدی، اعمال قوانین سخت‌گیرانه برای صنایع آلاینده و توسعه مترو نقش مهمی در کاهش آلودگی هوا در مکزیکوسیتی داشته است.

— لس‌آنجلس (آمریکا): این شهر به دلیل تراکم بالای خودروها و پدیده وارونگی هوا در دهه‌های گذشته با بحران آلودگی روبه‌رو بوده است. لس‌آنجلس با سرمایه‌گذاری در انرژی‌های پاک، توسعه خودروهای برقی و بهبود کیفیت سوخت توانسته است آلودگی را به‌طور قابل توجهی کاهش دهد.

— راه‌حل‌های ممکن برای بهبود وضعیت آلودگی هوا

برای بهبود کیفیت هوا در تهران، باید توسعه حمل‌ونقل عمومی پایدار، افزایش خطوط مترو و اتوبوس‌های برقی در دستور کار باشد. همچنین ارتقای کیفیت سوخت بسیار ضروری است. تولید سوخت استاندارد کاهش آلودگی خودروها و صنایع را به دنبال دارد. نکته دیگر ایجاد فضای سبز بیشتر است. کاشت درختان مقاوم به آلودگی و ایجاد کمربندهای سبز در اطراف شهر از مهم‌ترین اهداف شهرداری است. تمرکززدایی از تهران نیز بسیار ضروری است. انتقال سازمان‌های دولتی و شرکت‌های بزرگ به شهرهای دیگر می‌تواند تهران را از فشار مضاعف رهایی بخشد. آگاهی‌رسانی و فرهنگ‌سازی نیز مهم است. چرا که آموزش شهروندان درباره تأثیرات آلودگی هوا و ترویج استفاده از وسایل نقلیه پاک به‌طور کلی موثر است. مدیریت هوشمند شهری اکنون در دستور کار تمامی دولت‌ها در دنیا است. بعضی از شهرهای جهان هم‌اکنون هوشمند هستند. بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته برای پایش و مدیریت کیفیت هوا و کنترل ترافیک نتیجه این اقدام است که در تهران باید اتفاق بیفتد.

■ وضعیت فضای سبز شهری

فضای سبز شهری یکی از مولفه‌های کلیدی در کاهش آلودگی هوا و بهبود کیفیت زندگی در شهرهاست. با این حال، تهران از کمبود فضای سبز کافی رنج می‌برد. بر اساس استانداردهای جهانی، سرانه فضای سبز شهری برای هر نفر باید حدود ۲۰ تا ۲۵ مترمربع باشد، اما این میزان در تهران بسیار کمتر است. تراکم جمعیت، توسعه بی‌رویه شهری و تغییر کاربری زمین‌ها از مهم‌ترین عوامل کاهش فضای سبز در این کلان‌شهر هستند. درختان موجود در تهران نیز برای مقابله با حجم بالای ترافیک، خودروها و آلاینده‌های نوساز نیستند. بسیاری از درختان قدیمی تهران به دلایل مختلف مانند آلودگی خاک، کمبود آب و مدیریت نامناسب شهری در حال از بین رفتن هستند. ایجاد کمربند سبز در اطراف شهر، گسترش پارک‌ها و کاشت گونه‌های مقاوم به شرایط آلوده می‌تواند تأثیر مثبتی بر کاهش آلودگی هوا داشته باشد. همچنین، افزایش تعداد درختان در معابر و خیابان‌های اصلی، مانند بزرگراه‌ها و بلوارها، می‌تواند نقش مهمی در جذب آلاینده‌ها ایفا کند.

مقامات شهری در تهران و مقامات دولت در مورد تهران و وضعیت آلودگی هوا معمولاً اظهارنظرهایی دارند. مقامات شهری و دولتی تهران در مواجهه با معضل آلودگی هوا اظهارنظرهای متعددی داشته‌اند که نشان‌دهنده اهمیت و پیچیدگی این مسئله است. علیرضا زاکانی، شهردار تهران آلودگی هوا را یکی از مشکلات اصلی پایتخت می‌داند و در مصاحبه‌ای اظهار کرده است که در حوزه مقابله با آلودگی هوا به خود نمره قبولی می‌دهد.

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، معتقد است که تعطیلی‌ها تأثیر اندکی در کاهش آلودگی هوا دارند و برای حل این معضل باید اقدامات اساسی‌تری انجام شود.

محمد آخوندی، عضو شورای شهر تهران نیز پیشنهاد داده است که برای کاهش آلودگی هوا، موتورسیکلت‌های بنزینی از تهران حذف و به جای آنها از موتورسیکلت‌های برقی استفاده شود. معاون استاندار تهران با اشاره به تداوم آلودگی هوا در فصل زمستان، بر لزوم اجرای تمهیدات موثر برای مقابله با این معضل تأکید کرده است.

معاونت منابع انسانی قوه قضائیه در پی افزایش آلودگی هوا و به منظور جلوگیری از انباشت آلودگی، اعلام کرد که واحدهای قضایی و اداری استان تهران در برخی روزها تعطیل خواهند بود. این اظهارات نشان‌دهنده تلاش‌های مقامات برای مقابله با آلودگی هوا در تهران است؛ با این حال، به نظر می‌رسد برای دستیابی به

■ مهم‌ترین مشکل تهران از منظر مدیریت محیط زیستی، آلودگی

هواست. این معضل، که ناشی از ترکیبی از عوامل طبیعی و انسانی است، سلامت میلیون‌ها نفر را تهدید می‌کند و به بحران‌های اقتصادی و اجتماعی دامن زده است. دلایل کلیدی این مشکل شامل تراکم جمعیت و تمرکز فعالیت‌ها در پهنه تهران می‌شود. جمعیت بالا و تمرکز اقتصادی، صنعتی و خدماتی در تهران باعث افزایش مصرف انرژی، تولید زباله و انتشار آلاینده‌ها شده است. از سویی ضعف در سیستم حمل‌ونقل ناکارآمد طی چند دهه بر بحران آلودگی هوا و محیط زیست افزوده است.

استفاده گسترده از خودروهای شخصی، ناوگان فرسوده وسایل حمل‌ونقل عمومی و کمبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل پاک (مانند اتوبوس‌ها و تاکسی‌های برقی) از عوامل اصلی آلودگی هوا به‌شمار می‌روند. اگرچه شهرداری تهران اکنون در تدارک جبران این مشکل است. همچنین باید به مدیریت ناکافی فضای سبز اشاره کرد. کمبود سرانه فضای سبز و کاهش کارایی درختان موجود به دلیل آلودگی خاک و کم‌آبی موجب شده که فضای سبز نتواند نقش موثری در کاهش آلاینده‌ها ایفا کند. از سویی مشکلات قانونی و مدیریتی در طول چند دهه را نیز باید مورد بررسی قرار داد. عدم اجرای قوانین زیست‌محیطی، نبود هماهنگی بین نهادهای مرتبط و کمبود بودجه برای پروژه‌های زیست‌محیطی از دیگر موانع اصلی بهبود وضعیت محیط زیست در تهران است. برای حل این بحران، تمرکز بر حمل‌ونقل عمومی پایدار، توسعه فضای سبز، استفاده از فناوری‌های نوین پایش آلودگی و اجرای جدی قوانین زیست‌محیطی ضروری است. تهران، پایتخت ایران، سال‌هاست که با معضل آلودگی هوا دست‌وپنجه نرم می‌کند. این مشکل چندبعدی ناشی از عوامل جغرافیایی، جمعیتی و مدیریتی است. اما چه چیزی باعث شده که این شهر به یکی از آلوده‌ترین نقاط جهان تبدیل شود و چگونه می‌توان این وضعیت را تغییر داد؟

■ موقعیت جغرافیایی و وارونگی هوا

تهران در دامنه جنوبی کوه‌های البرز قرار دارد؛ موقعیتی که موجب می‌شود جریان هوای تازه به‌سختی وارد شهر شود. در فصول سرد سال، پدیده وارونگی دما آلاینده‌ها را در لایه‌های پایین‌تر جو حبس می‌کند و شرایط ناسالمی را برای شهروندان ایجاد می‌کند. این پدیده به‌ویژه در ماه‌های پاییز و زمستان شدت بیشتری پیدا می‌کند و موجب افزایش چشمگیر ذرات معلق و گازهای سمی در هوا می‌شود. کوه‌های البرز که می‌توانستند نقش یک فیلتر طبیعی را ایفا کنند، به دلیل تراکم بالای ساختمان‌ها و توسعه شهری بی‌رویه، اثر بخشی خود را از دست داده‌اند.

■ جمعیت و خودروهای شخصی

با بیش از هشت میلیون نفر جمعیت ساکن و میلیون‌ها نفر رفت‌وآمد روزانه، تهران از لحاظ جمعیتی زیر فشار است. استفاده گسترده از خودروهای شخصی، به‌ویژه خودروهایی با استاندارد پایین سوخت، از مهم‌ترین عوامل آلودگی هوای این شهر است. حدود ۷۰ درصد از آلودگی هوای تهران به خودروهای شخصی و موتورسیکلت‌ها مربوط می‌شود که بسیاری از آنها فرسوده و غیراستاندارد هستند. علاوه بر این، ضعف در فرهنگ‌سازی برای استفاده از حمل‌ونقل عمومی و دوچرخه‌سواری موجب شده که ترافیک شهری و آلودگی هوا به‌طور مداوم افزایش یابد.

■ حمل‌ونقل عمومی ناکافی

اگرچه خطوط مترو و اتوبوس‌های بی‌آرتی تا حدودی توانسته‌اند بار ترافیک را کاهش دهند، اما زیرساخت‌های حمل‌ونقل عمومی در تهران همچنان پاسخگوی نیازهای روزافزون جمعیت نیست. مترو تهران با وجود تلاش‌های صورت‌گرفته همچنان از کمبود واگن‌ها و ایستگاه‌های شخصی، اتوبوس‌های کثیف رنج می‌برد. اتوبوس‌های شهری نیز به دلیل فرسودگی و محدودیت تعداد، نمی‌توانند نقش موثری در کاهش آلودگی ایفا کنند. از سوی دیگر، توسعه ناوگان اتوبوس‌های برقی که می‌تواند نقش مهمی در کاهش آلودگی داشته باشد، به دلایل مالی و مدیریتی با تأخیر مواجه شده است.

■ جمعیت تهران و مرگ‌ومیر ناشی از آلودگی

تمرکزگرایی در فرصت‌های اقتصادی، آموزشی و بهداشتی تهران را به مقصد اصلی مهاجران از سراسر کشور تبدیل کرده است. اکثر شرکت‌های بزرگ، نهادهای دولتی و مراکز آموزشی معتبر در تهران متمرکز هستند. این تمرکز موجب شده که بسیاری از مردم، به‌ویژه جوانان، برای دستیابی به شغل و تحصیلات بهتر به این شهر مهاجرت کنند. علاوه بر این، عدم توسعه متوازن در سایر شهرهای کشور باعث شده که فشار جمعیتی بر تهران افزایش یابد. مهاجرت معکوس نیز به دلیل نبود زیرساخت‌های کافی در شهرهای کوچک و متوسط به‌ندرت اتفاق می‌افتد.

مشکل آلودگی هوا فقط در تهران نیست. بسیاری از شهرهای کشور دچار این بحران هستند. وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخیراً گفته که ایران سالانه حدود ۵۰ هزار نفر را به دلیل آلودگی هوا از دست می‌دهد و این هزینه انسانی آلودگی هواست. بر اساس گزارش‌ها، سالانه بین چهار هزار تا ۹ هزار نفر در تهران به دلیل مشکلات ناشی از آلودگی هوا جان خود را از دست می‌دهند. البته باید تأکید کرد که این آمارها هرگز راستی‌آزمایی نشده و نتیجه مستقیم آلودگی نیست، بلکه مرگ‌ومیر به‌طور غیرمستقیم اتفاق می‌افتد. بیماری‌های قلبی، ریوی و سرطان از پیامدهای اصلی بحران آلودگی هوا در تهران است. آلودگی هوا همچنین تأثیرات منفی گسترده‌ای بر کیفیت زندگی شهروندان دارد؛ از جمله افزایش بیماری‌های تنفسی، کاهش بهره‌وری کاری و افت سلامت روانی.

■ مقایسه تهران با دیگر شهرهای آلوده جهان

برای یافتن راه‌حل‌های ممکن، می‌توان تهران را با شهرهایی مانند پکن، دهلی، مکزیکوسیتی و لس‌آنجلس مقایسه کرد.

دولت الکترونیک چه شاخصه‌هایی دارد؟

احمد فاطمی

دکتر احمد فاطمی عضو کمیسیون اجتماعی مجلس در مصاحبه با برنامه «گفتگوی اجتماعی» از رادیو گفت‌وگو درباره نقش دولت الکترونیک در عدالت اجتماعی و توسعه همه‌جانبه بیان داشت: ساختار الکترونیکی دولت از مولفه‌های توسعه و پیشرفت هر کشوری است. زمانی که خدمت به‌صورت الکترونیک باشد، عدالت برقرار شده و از اعمال سلاطین جلوگیری می‌شود. دولت الکترونیک شفافیت دارد و فساد به آن راهی ندارد و اقدامات بر اساس کاهش زمان و ارتقا بهره‌وری سامان می‌یابد.

وی ادامه داد: دولت الکترونیک موجب بهره‌وری شده و قانون‌گرایی و قانون‌مداری و افزایش نظم نیز حاصل می‌شود. البته باید زیرساخت‌های لازم فراهم شده باشد و در این راستا مجلس و دولت عزم خود به کار گرفته تا بتوانند یک دولت الکترونیک سامان‌یافته را تشکیل دهند.

فاطمی عدالت در دسترسی و کاهش رانت اطلاعاتی و فساد را از دیگر مزایای دولت الکترونیک برشمرد و گفت: دولت الکترونیک جزو مولفه‌های پیشرفت و توسعه و عدالت در کشور است.

در مجلس نیز در این حوزه اقدامات زیادی صورت‌گرفته و تلاش می‌شود با پر کردن خلأهای قانونی و تصویب قوانین لازم تمام زیرساخت‌های لازم را به کار گرفت تا با اجرای دولت الکترونیک شاهد پیشرفت و توسعه و رفاه ملت باشیم.

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس در مصاحبه با رادیو گفت‌وگو شهر هوشمند را الزام زندگی شهری امروز دانست و خاطر نشان کرد: شهر هوشمند نیازمند زیرساخت است. شهر هوشمند زندگی را آسان کرده و موجب صرفه‌جویی مالی و زمانی می‌شود. اما در این حوزه نواقص جدی وجود دارد و سرمایه‌گذاری کافی در این حوزه نشده است. البته محدودیت‌های منابع مالی قابل‌درک است؛ اما دولت باید در این حوزه اقدامات لازم را انجام دهد تا مجلس نیز در کنار آنها قرار گیرد. قطعاً زندگی هوشمند اجتناب‌ناپذیر است و مجلس در این حوزه کاملاً آمادگی لازم را دارد.

وی همچنین تأکید کرد: دولت باید زیرساخت‌ها را فراهم کرده و وظیفه اجرایی و نظارتی خود را انجام دهد. مجلس نیز قصوراتی داشته است؛ بنابراین باید اقدامات لازم از جمله رفع فیلترینگ را انجام داد.

نتایج موثرتر، نیاز به برنامه‌ریزی جامع و هماهنگی بیشتری بین نهادهای مختلف وجود دارد.

■ حرف و حدیث انتقال پایتخت

انتقال پایتخت ایران به دلیل آلودگی هوا و تنش‌های محیط زیستی یکی از موضوعات بحث‌برانگیز است که نظرات مختلفی درباره آن وجود دارد.

البته که بحث انتقال پایتخت می‌تواند نقاط مثبتی داشته باشد. مثلاً خالی شدن شهر تهران از جمعیت به خودی خود به کاهش آلودگی هوا در این منطقه از کشور منجر می‌شود. با پراکندگی جمعیت و فعالیت‌های اقتصادی، می‌توان بهبود قابل توجهی در کیفیت هوای شهر جدید ایجاد کرد. با انتقال پایتخت توزیع عادلانه منابع رخ می‌دهد که شاید از منظر اقتصادی امر مهمی تلقی شود. انتقال پایتخت به مناطق دیگر می‌تواند کمک کند تا توسعه اقتصادی به صورت متوازن در مناطق مختلف کشور صورت بگیرد. کاهش فشار بر منابع طبیعی از دیگر پیامدهای انتقال پایتخت است. با کاهش تمرکز جمعیت در تهران، فشار بر منابع طبیعی همچون آب، زمین، و منابع انرژی کاهش می‌یابد. اما ایده انتقال پایتخت نقاط منفی زیادی نیز دارد. هزینه‌های بالای اقتصادی انتقال می‌تواند خود به بروز مشکل منجر شود. جابه‌جایی دولت، نهادها و زیرساخت‌ها هزینه بسیار بالایی دارد و نیازمند زمان طولانی برای انتقال و بهبود خواهد بود. پیچیدگی سیاسی و اجتماعی دارد، چرا که تغییر پایتخت ممکن است باعث ایجاد مشکلات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی شود و در برخی موارد باعث اختلافات بین مناطق مختلف شود. آثار زیست‌محیطی بسیاری به دنبال دارد و ممکن است انتقال پایتخت خود باعث فشار و مشکلات محیط زیستی جدیدی در محل جدید شود، از سویی تهران را نیز به‌شدت متاثر کرده است.

در نهایت، این موضوع نیازمند مطالعه و بررسی جامع و دقیق از جنبه‌های مختلف زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است. ممکن است راهکارهای میانه‌ای مانند توسعه پایدار و مدیریت بهتر منابع در کنار کنترل آلودگی هوا، گزینه‌های عملی‌تر باشند.

به گزارش فرارو، بعد از انقلاب اسلامی برای اولین بار در سال ۱۳۶۴ موضوع انتقال پایتخت مطرح شد و در سال ۱۳۶۸ مطالعاتی نیز زیر نظر وزارت مسکن و از سوی مرکز مطالعات شهرسازی و معماری ایران برای انتقال پایتخت سیاسی صورت گرفت که در نهایت به این نتیجه رسیدند که اگر در سال ۱۳۶۸ طرح انتقال پایتخت اجرایی شود، در سال ۱۴۰۰ جمعیت آن به یک میلیون نفر خواهد رسید. این طرح مسکوت ماند تا اینکه در سال ۱۳۸۸ و بعد از وقوع زلزله چهاررشته‌تری در تهران، مجمع تشخیص مصلحت نظام طرح انتقال مرکز سیاسی (وزارتخانه‌ها، دفاتر اصلی قوای سه‌گانه) کشور را به یک مکان مناسب تا پایان چشم انداز ۲۰ساله (۱۴۰۴) به تصویب رساند. در سال ۱۳۹۱، طرح انتقال پایتخت با امضای ۱۵۱ نماینده تقدیم مجلس شد و در نهایت قانون «امکان‌سنجی انتقال مرکز سیاسی و اداری کشور و ساماندهی تمرکززدایی از تهران» در سال ۱۳۹۴ به تصویب مجلس و شورای نگهبان رسید. با گذشت حدود یک دهه از این مصوبه حالا باز صحبت از انتقال پایتخت است. اما چرا انتقال پایتخت برای دولتمردان ایرانی طی دهه‌ها این قدر مهم بوده و اصولاً چرا باید پایتخت را منتقل کرد؟ دلیل این همه تأکید بر انتقال پایتخت چیست؟ تراکم جمعیت و کمبود فضا یکی از عواملی است که باعث شده است انتقال پایتخت در سال‌های اخیر مورد بررسی قرار گیرد. از سویی فرونشست زمین، کمبود آب آشامیدنی و آلودگی هوا نیز از موضوعاتی است که در تهران وجود دارد و بر اساس گزارش‌ها، آلودگی هوای تهران به حدی رسیده است که در بسیاری از روزها وضعیت اضطراری اعلام می‌شود. اقدامات صورت‌گرفته نیز باعث حل مشکلات نشده است. تهران به دلیل قرار گرفتن بر روی خط زلزله برای پایتخت بودن مناسب نیست، زیرا در صورت وقوع زمین‌لرزه، علاوه بر آسیب دیدن جمعیت زیاد و سازه‌های شهری، ساختار اداری و حکومتی کشور نیز با اختلال مواجه و فرآیند امدادسانی هم دشوار می‌شود.

■ نهایت ماجرای تهران و محیط زیست

بحران آلودگی هوا در تهران نیازمند رویکردی چندجانبه و هماهنگ است. بهره‌گیری از تجربیات شهرهای موفق جهان، تمرکز بر حمل‌ونقل عمومی و انرژی‌های پاک و اجرای سیاست‌های تمرکززدایی می‌تواند این کلان‌شهر را به مکانی سالم‌تر برای زندگی تبدیل کند و بحث انتقال پایتخت را نیز می‌تواند به موضوعی بدون استفاده بدل کند. اجرای این تغییرات نه تنها به بهبود کیفیت زندگی شهروندان کمک می‌کند، بلکه آینده‌ای پایدارتر برای تهران فراهم خواهد کرد. (دنیای اقتصاد)

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: محمد جواد اهووی
زیر نظر شورای سردبیری

عکس: طه اهووی | گرافیکست و صفحه آرا: سارا کولیوند
روابط عمومی: جهانگیر توسلی | ناظر هنری: محمدرضا مهدیانی
تلفن: ۰۲۱۸۱۵۰۲۱۸ | ۰۹۹۳۱۳۴۱۳۴ | آگهی‌ها: ۰۲۱۸۱۵۰۲۱۸
نشانی: بلوار کشاورز، خیابان عبدالته زاده، کوچه زیبا، پلاک ۴۴، واحد ۵
چاپ: صمیم - ۴۴۵۸۲۱۴

FAZAMAJAZI
@ASREGANOON
@ASREGANOON

صدسال تنهایی اقتباسی نه فراتر از کتاب

رمان «صد سال تنهایی» مارکز داستانی در سبک رئالیسم جادویی است؛ سبکی که حوادث واقعی زندگی را چنان با اتفاقات غیرواقعی در هم می‌آمیزد که تفاوتی میان آن‌ها نیست و همگی پدیده‌ها قابل باور هستند. سریال نیز همین رویه را در پیش گرفته و به متن وفادار است.

1

تلویزیون ۶۵ درصد بیننده دارد

میزان بیننده سیما از بهار ۱۴۰۲ که ۵۹.۷ درصد بوده در تابستان ۱۴۰۳ به ۶۵.۲ رسیده و سیر صعودی گرفته است و با وجود کاهش مخاطب در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ شاهد افزایش نسبی این آمار از سال ۱۴۰۲ هستیم.

1

نیم فصل بهار در زمستان دلال‌ها

فریدون حسن

حتماً هزینه‌های هنگفتی خرج خواهد شد. توجه داشته باشید که این تیم‌ها از هفته‌ها قبل لیست‌های بلندبالای بازیکنان خروجی و درخواستی خود را آماده کرده‌اند و با وعده‌و وعیدهای آنچنانی می‌خواهند هر طور شده بازیکنان مدنظر خود را جذب کنند. فکرش را بکنید که چه پول‌هایی قرار است در فصل نقل و انتقالات جابه‌جا شود. خب طبیعی است از فدراسیون فوتبال که از همین حالا درگیر جو انتخاباتی شده، نمی‌توان توقع داشت حداقل پیگیری اجرایی شدن قانونی باشد که خود گذاشته است (البته اگر فدراسیون فوتبال پیگیر بود باید همان ابتدای فصل با خاطیان برخورد می‌کرد، ولی می‌توان از نهادهای نظارتی فوتبال این توقع را داشت که در بازار مکاره نیم فصل حواس‌شان باشد که چه قراردادهایی ثبت و ضبط می‌شود و چه پول‌هایی جابه‌جا تا حداقل ضرر ممکن به فوتبال باشگاهی برسد.

نکته مهم بعدی را باید خطاب به باشگاه‌ها گفت و آن اینکه باشگاه بازیکنی را جذب کند که نیاز دارد. آنچه امروز در بحث نقل و انتقالات دیده می‌شود این است که شبکه دلالی از طریق بازی با احساسات هواداران و باشگاه‌ها آنها را در موقعیت رقابت با سایر تیم‌ها قرار می‌دهد و عملاً کاری می‌کند که بازیکنان را از چنگ یکدیگر دریاورند، حتی اگر به آن بازیکن نیاز نداشته باشند! نیم فصل معمولاً فرصت استراحت روحی و روانی و بازسازی ایرادهای فنی در فوتبال است، اما حتی همین فرصت کوتاه در فوتبال ایران هم می‌تواند حاشیه‌های سنگین و آنچنانی داشته باشد و این خاصیت فوتبالی است که فقط اسمش حرفه‌ای شده است.

با نزدیک شدن به نیم فصل مسابقات لیگ برتر از حالا باید منتظر انتشار لیست مازاد تیم‌ها و بازیکنانی باشیم که سودای جدایی از تیم‌هایشان را برای کسب موقعیت بهتر در سر می‌پروراندند. هرچند در چنین شرایطی بازار دلال‌های حاکم بر نقل و انتقالات فوتبال حسابی داغ می‌شود و آنها می‌توانند بازیکنان درجه چندم خارجی و بیکار و بی‌تیم مانده را به تیم‌های لیگ برتری بیندازند. سال‌هاست که این اتفاق در حال رخ دادن است و کسی هم نمی‌تواند جلوی کار آنها را بگیرد تا با خیال راحت انواع و اقسام بازیکنان را در چنین زمان‌هایی به تیم‌های فوتبال ایران قالب کنند و پول‌های هنگفتی نیز به جیب بزنند، پس از آنجا که در خصوص مبارزه با شبکه دلالی حاکم بر فوتبال نمی‌توان به نهادهای مربوطه امید داشت باید از باشگاه‌ها درخواست کرد در خرید بازیکن و عقد قرارداد، حرفه‌ای عمل کنند و حواس‌شان باشد چه بازیکنی را جذب می‌کنند تا حداقل خسارت به فوتبال و بیت‌المال وارد شود.

نکته مهم دیگری که در این خصوص باید یادآور شد، قانون سقف قراردادی است که فدراسیون فوتبال اوایل فصل اعلام کرد و سفت و سخت نیز پیگیری اجرای آن است و مو لای درزش نمی‌رود. خب تا جایی که به خاطر داریم، تقریباً هیچ‌کدام از تیم‌های مدعی و پرخرج فوتبال ایران این قانون را رعایت نکردند و تازه برخی هم مدعی شدند که، چون نماینده فوتبال ایران در آسیا هستند اصلاً نباید زیر بار چنین قانونی بروند و تازه فدراسیون باید دست آنها را در خرج کردن باز بگذارد. حالا تصورش را بکنید که چنین تیم‌هایی وارد بازار نقل و انتقالات نیم فصل شوند،

از والیبالیست‌های آسیایی ناگویی فقط انتظار قهرمانی داریم

وزیر ورزش و جوانان گفت: این انتظار را داریم که تیم مردان ما در ناگویا هم عنوان قهرمانی را تکرار کنند اما شرایط سخت است و رقیب قدرتمندی مثل ژاپن داریم. این ظرفیت را داریم که ۲ تیم قوی در مسابقات داشته باشیم. در بحث منابع هم کمک می‌کنیم تا یک مجموعه اسپانسرینگ خوب بتواند تا المپیک لس‌آنجلس همراه فدراسیون باشد. نداشتن کمپ یکی از مشکلات والیبالیست‌ها است و در نظر داریم تا کمپیی در شأن والیبالیست ساخته شود و همه تلاش خود را می‌کنیم تا شرایط خوبی را رقم بزنیم.

با حضور هواداران زن

با اعلام کمیته انضباطی، دیدار خانگی بعدی نساجی به دلیل فحاشی تماشاگران منتسب به داوران و ورود لیدرها به زمین تنها با حضور هواداران زن برگزار خواهد شد.
علی خطیر نیز به دلیل بدرفتاری در قبال مقام رسمی مسابقه در دیدار با خیبر، با محرومیت ۳ جلسه مواجه شد.

آغاز فصل انتخاباتی فوتبال

شیوانوروزی

تاج محتمل به نظر می‌رسد. رئیس سابق فدراسیون در گفتگو با ایسنا این خبر را نه تأیید کرده و نه تکذیب: «برای انتخابات هنوز تصمیمی برای شرکت ندارم. رئیس فدراسیون فوتبال باید مدیریت بلد باشد و در این کار شناخته شده باشد و امتحان خود را پس داده باشد. باید تیمی ورزشی و حرفه‌ای بیاید تا کار را مدیریت کند.» گفته می‌شود کفایشان در صورت ثبت نام گزینه مورد حمایت وزارت ورزش نیز محسوب خواهد شد. میرشاد ماجدی، رئیس هیئت فوتبال تهران هم اخیراً نامش در رسانه‌ها زیاد مطرح شده و در کارنامه مدیریتی او سرپرستی فدراسیون نیز به چشم می‌خورد. نام‌هایی، چون امیر عابدینی، فتح‌الله‌زاده و رضا درویش هم شنیده شده و حتی بعید نیست افراد سیاسی نیز شانس‌شان را در انتخابات فدراسیون فوتبال امتحان کنند. در این میان به شکل عجیبی روی نام عزیزی خادم مانور داده می‌شود، همان فردی که از سوی کمیته اخلاق دو سال از هر نوع فعالیت فوتبالی محروم بود و مدت زمان محرومیتش اردیبهشت امسال به پایان رسید. حالا که خبر محرومیت مجدد رئیس معزول به مدت یک‌سال و نیم دیگر تأیید شده، این موضوع در آستانه آغاز فرایند انتخابات شک‌برانگیز به نظر می‌رسد. جدا از بحث طی شدن فرایند ثبت‌نام نامزدها، بحث روند تأیید صلاحیت‌ها، پروسه جلب رضایت صاحبان آرا و لابی‌های شب انتخابات بسیار جدی و حتی حساس‌تر است. اینکه در تأیید صلاحیت افراد آیا همه مسائل مهم از جمله کارنامه کاری و سوءمدیریت‌های قبلی مدنظر قرار می‌گیرد یا نه، ابهامی است

خواهد کرد و پس از آن نوبت به اعلام نامزدهای نهایی انتخابات می‌رسد. با اینکه خیلی‌ها، از فوتبالی‌ها گرفته تا سیاسیون و مسئولان، شیفته تکیه زدن بر صندلی داغ ریاست فدراسیون فوتبال یا حداقل تصاحب یکی از پست‌های پایین‌تر هستند، ولی هر کسی نمی‌تواند برای مجمع انتخاباتی اسفندماه ثبت‌نام کند. شرایط و ضوابط از سوی فدراسیون اعلام شده و علاوه بر ملاک‌های عمومی، ملاک‌های مدیریتی و ورزشی نیز در نظر گرفته شده است. از جمله ملاک‌های در نظر گرفته شده در بخش سوابق مدیریت ورزشی می‌توان به این موارد اشاره کرد: عضویت در هیئت‌رئیس یک فدراسیون، یک هیئت ورزشی استانی یا کمیته ملی المپیک، عضو کمیته یک فدراسیون ورزشی یا مدیریت ارشد در بخش اداری یک فدراسیون، باشگاه، هیئت استانی و کمیته ملی المپیک یا وزارت ورزش. همچنین بازیکنان، مربیان و داوران نیز با داشتن سوابقی، چون حداقل چهار فصل بازی در لیگ حرفه‌ای مردان یا زنان یا لیگ فوتبال، بازی در تیم ملی فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی مردان و زنان، حداقل چهار فصل مربیگری در لیگ‌های حرفه‌ای مردان یا زنان و حداقل چهار فصل داوری در لیگ‌های حرفه‌ای مردان یا زنان در رشته‌های فوتبال و فوتسال می‌توانند وارد کارزار انتخابات شوند. در بین اسامی مطرح شده برای حضور احتمالی در انتخابات نام‌های آشنای زیادی به چشم می‌خورد؛ علی کفاشیان اصلی‌ترین گزینه‌ای است که حضورش برای جانشینی مهدی

فرایند انتخابات فدراسیون فوتبال امروز رسماً آغاز می‌شود و تا ۱۱ اسفندماه باید منتظر حواشی فراوان این حوزه باشیم. همه نامزدهایی که سودای نشستن بر صندلی ریاست و هیئت‌رئیس فدراسیون فوتبال را دارند از امروز تا ۲۰ دی‌ماه فرصت دارند مراحل ثبت‌نام‌شان را انجام دهند. هرچند نام‌های زیادی برای حضور در انتخابات مطرح شده، ولی همانند دوره گذشته مهم‌ترین گزینه شخص مهدی تاج است که اصلاً دوست ندارد میز و صندلی‌اش را در ساختمان خیابان سنول از دست بدهد. مهم‌ترین پستی که مدعیان برای تصاحب آن تلاش می‌کنند، پست ریاست است، اما در انتخابات ۱۱ اسفند نامزدها برای تصدی چند سمت مهم دیگر نیز با هم رقابت خواهند کرد. رای‌گیری برای پست‌های هیئت‌رئیس شامل نایب‌رئیس اول، نایب‌رئیس دوم، نایب‌رئیس سوم (بانوان) و هفت نفر از اعضای دیگر (دو نفر از بین رؤسای هیئت‌های استان‌ها، دو نفر از بین مدیران عامل باشگاه‌های لیگ برتر و دسته یک و سه نفر از بین افراد با سابقه مدیریت ورزشی) انجام خواهد شد. اسامی نامزدهای تأیید صلاحیت شده باید تا روز ۱۱ بهمن توسط کمیته بدوی انتخابات فدراسیون به ریاست محمدرضا جاوید و همکارانش اعلام شود. پس از آن نوبت به نامزدهای ردصلاحیت شده خواهد رسید که می‌توانند تا ۱۴ بهمن به کمیته استیناف اعتراض کنند. این کمیته به ریاست محمد کریمی جنتی چهرمی، نتایج اعتراضات احتمالی را تا ۲۰ بهمن‌ماه به فدراسیون اعلام